

Cahier 2007-7

Criminogene problemen onder daders die in aan- merking komen voor ge- dragsinterventies

**L. M. van der Knaap
G. Weijters
S. Bogaerts**

Exemplaren van deze publicatie kunnen schriftelijk worden besteld bij

Bibliotheek WODC, kamer KO 14
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

Fax: (070) 370 45 07
E-mail: wodc@minjus.nl

Cahiers worden in beperkte mate gratis verspreid zolang de voorraad strekt

Alle nadere informatie over WODC-publicaties is te vinden op Justweb en op www.wodc.nl

Inhoud

Samenvatting	1
1 Inleiding	7
1.1 Aanleiding van het onderzoek	7
1.2 Doelstelling, onderzoeksvragen en onderzoeksgroep	8
1.3 Beschrijving van de gebruikte data	8
1.4 Kanttekeningen vooraf	11
2 De prevalentie van criminogene factoren	13
2.1 Criminogene factoren in de gehele onderzoeksgroep	13
2.1.1 Beschrijving van de onderzoeksgroep	13
2.1.2 Prevalentie van criminogene factoren in de onderzoeksgroep	14
2.1.3 Risico op recidive in de onderzoeksgroep	16
2.2 Criminogene factoren bij daders met een middelhoog tot hoog recidiverisico	16
2.2.1 Beschrijving van de groep daders met een middelhoog of hoog recidiverisico	16
2.2.2 Prevalentie van criminogene factoren bij daders met een middelhoog of hoog recidiverisico	17
2.3 Criminogene factoren bij plegers van huiselijk geweld	19
2.3.1 Beschrijving van de onderzoeksgroep	19
2.3.2 Prevalentie van criminogene factoren bij plegers van huiselijk geweld	20
2.3.3 Risico op recidive bij plegers van huiselijk geweld	22
2.4 Criminogene factoren bij zedendelinquenten	22
2.4.1 Beschrijving van de onderzoeksgroep	22
2.4.2 Prevalentie van criminogene factoren bij zedendelinquenten	24
2.4.3 Risico op recidive bij plegers van zedendelinquenten	25
3 Verschillen in criminogene factoren tussen subgroepen	27
3.1 Inleiding	27
3.2 Verschillen tussen daders die wel en niet in aanmerking komen voor gedragsinterventies	27
3.3 Verschillen tussen intramurale en extramurale daders	30
3.4 Verschillen tussen mannen en vrouwen	32
3.5 Verschillen tussen jongere en oudere daders	35
3.6 Verschillen tussen herkomstgroepen	37
3.7 Verschillen tussen plegers van verschillende typen delicten	40
3.8 Verschillen tussen plegers van huiselijk geweld en overige daders	43
3.9 Verschillen tussen plegers van zedendelicten en overige daders	46
4 Discussie en slot	49
4.1 Inleiding	49
4.2 Wie komen in aanmerking voor gedragsinterventies?	50
4.3 Discussie van de berekening van schaal- en totaalscores	52
4.4 Discussie van de resultaten	53
4.5 Tot slot	54

Summary	55
Literatuur	61
Bijlagen	
1 Samenstelling van de klankbordgroep	63
2 Prevalentietabellen	65

Samenvatting

Het in 2002 gestarte beleidsprogramma 'Terugdringen Recidive' (TR) had tot doel recidive bij volwassen veroordeelden te verminderen. Het programma introduceerde hiertoe een geïntegreerde aanpak waarin verschillende methoden worden gebruikt om recidive te verminderen: een wetenschappelijk onderbouwd diagnose-instrument (RISc), gedragsinterventies die aan kwaliteitscriteria voldoen, een goede samenwerking tussen de reclasseringsorganisaties en het gevangeniswezen, nazorg en een structurele evaluatie van de effecten van de aanpak (zie www.justitie.nl/recidive). Het beleidsprogramma is na de ontwikkeling van de genoemde instrumenten in 2006 afgesloten en het gevangeniswezen en de reclasseringsorganisaties hebben werkwijze en instrumenten opgenomen in hun structurele werk.

De gedragsinterventies die in het kader van TR zijn en zullen worden ontwikkeld, richten zich op het veranderen van zogeheten criminogene factoren. Dit zijn risicofactoren die daders of specifieke dadergroepen kenmerken en die in meer of mindere mate kunnen samenhangen met het plegen van delicten (Camp & Gaes, 2005). Door gedragsinterventies gericht in te zetten op deze criminogene factoren zou de recidive onder veroordeelden kunnen worden teruggedrongen, zo is de veronderstelling. Om te kunnen bepalen welke gedragsinterventies nodig zijn en hoeveel daders bij benadering in aanmerking zullen komen voor deelname aan gedragsinterventies, zijn inzichten in de aard en omvang van deze criminogene factoren noodzakelijk.

Het doel van dit onderzoek is om een overzicht te geven van de prevalentie en de aard van criminogene factoren bij de groep daders die in aanmerking komt voor het volgen van gedragsinterventies. Deze groep bestaat uit daders met een strafresant van vier maanden of meer (de intramurale groep) en daders aan wie een extramurale toezichtsmaatregel is opgelegd (de extramurale groep). Daarnaast heeft dit onderzoek ten doel om een overzicht te geven van de prevalentie en de aard van criminogene factoren in twee subgroepen waar extra beleidsaandacht naar uitgaat: plegers van huiselijk geweld en zedendelinquenten. Tot slot dienen de resultaten van dit onderzoek een indicatie te geven van het aantal daders dat jaarlijks aan een van de gedragsinterventies zal kunnen deelnemen.

Om de aard en omvang van criminogene factoren bij daders die voor gedragsinterventies in aanmerking komen in kaart te brengen, is gebruik gemaakt van de RISc, het diagnose-instrument van de reclasseringsorganisaties. Het doel van de RISc is om te komen tot een inschatting van de kans op recidive (gedefinieerd als een nieuwe veroordeling) en van de statische en dynamische criminogene factoren die aan dit risico ten grondslag liggen. Tevens levert de RISc een inschatting op van het gevaarsrisico (voor anderen, de dader zelf of diens omgeving) en geeft het instrument een indruk van de mate waarin een dader beïnvloedbaar is door middel van gedragsinterventies die het recidiverisico beogen te verminderen.

Ten behoeve van dit onderzoek kon gebruik worden gemaakt van een van de Reclassering Nederland (RN) verkregen database waarin alle RISc's zijn opgenomen die tussen november 2004 en mei 2006 door de drie reclasseringsorganisaties (RN, Leger des Heils en Stichting Verslavingsreclassering GGZ Nederland) zijn gestart.

Met behulp van gegevens uit OMDATA, een informatiesysteem van het Parket-Generaal van het Openbaar Ministerie, kon worden nagegaan wie van de daders uit de RISC-database op basis van de afdoening van hun strafzaak in aanmerking zou kunnen komen voor gedragsinterventies. Het gaat om 4.478 daders die een strafrestant van vier maanden onvoorwaardelijke vrijheidsstraf of meer hadden na afdoening van hun strafzaak door de rechter in eerste aanleg óf die een kortere vrijheidsstraf of een andere straf met bijzondere voorwaarden opgelegd hadden gekregen.

Over het algemeen is op elke RISC-schaal steeds bij 30% tot 40% van de daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies in meer of mindere mate sprake van een criminogeen probleem. De uitzonderingen hierop worden gevormd door de schalen *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* (79,0% van de mensen heeft een criminogeen probleem op dit gebied), *Opleiding, werk en leren* (62,7%), *Relaties met partner, gezins- en familieleden* (47,2%) en *Houding* (45,3%). De minste problemen lijken zich voor te doen met betrekking tot huisvesting: 20,5% van de onderzoeksgroep heeft problemen met huisvesting. Dit beeld wordt echter vrijwel zeker vertekend door het feit dat deze schaal niet wordt ingevuld voor gedetineerden die niet op afzienbare termijn vrij zullen komen. Dit geldt voor bijna een derde van de onderzoeksgroep (1.392 personen).

Iets minder dan een derde van de daders die op basis van de afdoening van hun strafzaak in aanmerking kunnen komen voor deelname aan gedragsinterventies, heeft volgens de RISC een laag risico op recidive (29,0%). Meer dan de helft (51,0%) heeft een gemiddeld risico op recidive. De groep met het hoogste risico op recidive bedraagt 18,6%, wat wil zeggen dat bijna een op de vijf respondenten geacht wordt een hoog risico op recidive te hebben. Voor 1,3% van de daders kon geen totaalscore worden berekend, omdat te veel óf cruciale informatie op de RISC ontbrak (zie voor de scoringsregels de RISC-handleiding).

Binnen het justitiebeleid en bij de reclasseringsorganisaties gaat speciale aandacht uit naar plegers van huiselijk geweld (Kuppens, Cornelissens & Ferwerda, 2006; Tweede Kamer, 2002). Om deze reden zijn aard en omvang van criminogene factoren in deze groep apart geanalyseerd. De groep plegers van huiselijk geweld bestaat uit 1.409 personen. Deze daders komen niet zonder meer op basis van de afdoening van hun strafzaak in aanmerking voor deelname aan gedragsinterventies, maar kunnen uiteenlopende afdoeningen opgelegd hebben gekregen.

Op vrijwel alle RISC-schalen hebben plegers van huiselijk geweld opvallend weinig criminogene problemen. Slechts op de schalen *Relaties met partner, gezins- en familieleden* en *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* is bij meer dan de helft van de onderzoeksgroep sprake van criminogene problemen (respectievelijk 73,8% en 76,0%). Op de overige schalen varieert het aandeel plegers van huiselijk geweld dat criminogene problemen heeft van ongeveer 20% tot ongeveer 40%.

Ruim twee vijfde van de plegers van huiselijk geweld heeft op basis van de RISC een laag risico op recidive (42,5%). Bijna de helft van de daders kan op basis van de RISC worden ingedeeld in de categorie met een middelhoog risico op recidive (47,4%). De groep daders van huiselijk geweld met een hoog risico op recidive maakt 8,9% uit van de totale groep. Voor 1,2% van de daders kon geen totaalscore worden berekend.

Net als plegers van huiselijk geweld vormen zedendelinquenten een specifieke aandachtsgroep voor zowel het justitiebeleid als voor de reclasseringsorganisaties. Ook voor deze groep wordt daarom de aard en omvang van criminogene factoren apart beschreven. De groep zedendelinquenten bestaat uit 497 personen. Deze daders komen niet zonder meer op basis van de afdoening van hun strafzaak in aanmerking voor deelname aan gedragsinterventies, maar kunnen uiteenlopende afdoeningen opgelegd hebben gekregen.

Met betrekking tot de scores van de groep zedendelinquenten op de RISC-schalen valt op dat op vrijwel elke schaal een grote groep geen criminogene problemen heeft. Met uitzondering van de schaal *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* heeft op elke RISC-schaal zo'n zestig tot tachtig procent van de zedendelinquenten geen problemen. De enige schaal waarop bij meer dan een kwart van de zedendelinquenten sprake is van meer of minder ernstige criminogene problemen is de schaal *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* (63,4%).

Meer dan de helft van de zedendelinquenten heeft volgens de RISC een laag risico op recidive (57,1%). Bijna twee vijfde van de zedendelinquenten heeft een middelhoog risico op recidive (37,0%). Slechts een klein deel (4,4%) van de zedendelinquenten kan op basis van de RISC worden ingedeeld in de groep met een hoog risico op recidive. Voor 1,5% van de daders kon geen totaalscore worden berekend.

Om na te gaan in hoeverre daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies (N=4.478) verschillen van daders die niet in aanmerking komen voor gedragsinterventies (N=2.265) zijn verschillende toetsen uitgevoerd. De groep die niet in aanmerking komt voor gedragsinterventies bestaat uit daders met een kort strafrestant (minder dan vier maanden) of geen strafrestant en geen mogelijkheid om reclasseringstoezicht uit te voeren. De daders die wel in aanmerking komen voor gedragsinterventies hebben een strafrestant van minstens vier maanden óf een andere straf met bijzondere voorwaarden waardoor zij onder toezicht van de reclassering kunnen deelnemen aan gedragsinterventies.

De vergelijking tussen de twee dadergroepen, waarbij steeds is nagegaan of de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren bij de twee groepen anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de groepen, toont aan dat deze verdeling op alle RISC-schalen anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen. Uit nadere bestudering van de resultaten blijkt dat bij daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies in vergelijking met daders die niet voor gedragsinterventies in aanmerking komen op alle RISC-gebieden vaker sprake is van problemen; zij scoren op alle schalen minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'.

Zoals op basis van de vergelijkingen van de schaalcores van beide groepen wel verwacht kon worden, blijkt ook de verdeling op de RISC-totaalscore in de groep die wél voor interventies in aanmerking komt, significant af te wijken van die in de groep die niet voor interventies in aanmerking komt. De doelgroep van TR heeft in vergelijking met de groep die niet in aanmerking komt voor gedragsinterventies minder vaak een laag recidiverisico en vaker een middelhoog of een hoog recidiverisico.

De verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren is bij plegers van huiselijk geweld (N=1.409) en plegers van overige delicten (N=5.334; dit betreft daders met uiteenlopende afdoeningen van hun zaak) op bijna alle RISC-schalen sig-

nificant anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen. Samengevat kan gesteld worden dat plegers van huiselijk geweld in een groot aantal opzichten minder criminogene problemen hebben dan overige daders, maar dat dit op het gebied van relaties met partner en gezinsleden, alcoholgebruik en denkpatronen / gedrag niet het geval is. Ook de verdeling op de RISC-totaalscore tussen plegers van huiselijk geweld en plegers van overige delicten is significant anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen bestaan tussen beide groepen. Plegers van huiselijk geweld hebben in verhouding tot plegers van andere delicten vaker een laag recidiverisico en minder vaak een hoog recidiverisico.

Op alle RISC-schalen is de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene problemen bij plegers van zedendelicten (N=497) en plegers van overige delicten (N=6.426; dit betreft daders met uiteenlopende afdoeningen van hun zaak) significant anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen. Bij zedendelinquenten is met betrekking tot alle door de RISC in kaart gebrachte probleemgebieden in vergelijking met overige daders minder vaak sprake van problemen. Ook de verdeling op de RISC-totaalscore voor zedendelinquenten en voor plegers van overige delicten is significant anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen bestaan tussen beide groepen. Plegers van zedendelicten hebben in verhouding tot plegers van andere delicten vaker een laag recidiverisico en minder vaak een middelhoog of een hoog recidiverisico.

Deze studie kent enkele beperkingen. Een belangrijke tekortkoming is het feit dat tijdens de uitvoering van het onderhavige onderzoek nog niet bekend is hoe de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de RISC is. Ook is de RISC nog niet gevalideerd waardoor vooralsnog onbekend is of de schalen en de totaalscore van het instrument daadwerkelijk meten wat ze beogen te meten. Zolang gegevens over validiteit en betrouwbaarheid ontbreken, dient interpretatie van de resultaten met de nodige voorzichtigheid plaats te vinden. Een andere beperking is dat in deze studie gebruik gemaakt van een bestaande database in plaats van specifiek voor de studie verzamelde gegevens. Hierdoor is het niet mogelijk de resultaten uit dit onderzoek te extrapoleren naar de totale interventiedoelgroep. Met bijna 4.500 daders in de onderzoeksgroep zijn de resultaten — ook al is niet goed na te gaan in hoeverre ze generaliseerbaar zijn — echter behoorlijk robuust; de kans is klein dat voor een groep zoals die in dit onderzoek is bestudeerd in een volgende studie andere resultaten zullen worden gevonden. Desondanks dienen de resultaten zoals die in hoofdstuk 2 en 3 staan beschreven te worden beschouwd als een *indicatie* voor de prevalentie van criminogene problemen bij de verschillende subgroepen daders die voor gedragsinterventies in aanmerking komen.

Ondanks de voorzichtigheid die geboden is bij het interpreteren van de resultaten van deze studie, levert het onderzoek vanuit de uitgangspunten van het beleidsprogramma Terugdringen Recidive (TR) een ‘veelbelovend’ beeld op: bij vrijwel elke dader uit de TR-doelgroep zijn aanknopingspunten voor gedragsinterventies, in de vorm van criminogene problemen, aanwezig. Het aanbieden van interventies die zich richten op het veranderen van met delictgedrag samenhangende kenmerken van daders is immers een van de pijlers van het programma. Door het inter-

ventieaanbod af te stemmen op de criminogene factoren die in de TR-doelgroep aanwezig zijn, kan een zo groot mogelijk effect op recidive worden bereikt.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding van het onderzoek

Het in 2002 gestarte beleidsprogramma ‘Terugdringen Recidive’ (TR) had tot doel recidive bij volwassen veroordeelden te verminderen. Het programma introduceerde hiertoe een geïntegreerde aanpak waarin verschillende methoden worden gebruikt om recidive te verminderen: een wetenschappelijk onderbouwd diagnose-instrument (RISc), gedragsinterventies die aan kwaliteitscriteria voldoen, een goede samenwerking tussen de reclasseringsorganisaties en het gevangeniswezen, nazorg en een structurele evaluatie van de effecten van de aanpak (zie www.justitie.nl/recidive). Het beleidsprogramma is na de ontwikkeling van de genoemde instrumenten in 2006 afgesloten en het gevangeniswezen en de reclasseringsorganisaties hebben werkwijze en instrumenten opgenomen in hun structurele werk.

De gedragsinterventies die in het kader van TR zijn en zullen worden ontwikkeld, richten zich op het veranderen van zogeheten criminogene factoren. Criminogene factoren zijn risicofactoren die daders of specifieke dadergroepen kenmerken en die in meer of mindere mate kunnen samenhangen met het plegen van delicten (Camp & Gaes, 2005). Door gedragsinterventies gericht in te zetten op deze criminogene factoren zou de recidive onder veroordeelden kunnen worden teruggedrongen, zo is de veronderstelling. Om te kunnen bepalen welke gedragsinterventies nodig zijn en hoeveel daders bij benadering in aanmerking zullen komen voor deelname aan gedragsinterventies, zijn inzichten in de aard en omvang van deze criminogene factoren noodzakelijk. In de beginfase van TR is een dergelijk onderzoek naar de prevalentie van criminogene factoren onder Nederlandse gedetineerden uitgevoerd (Vogelvang et al., 2003). Hierbij werd gebruik gemaakt van een uit het Engels vertaald semi-gestructureerd interview (OASys) dat door werkstudenten bij preventief gehechten en gedetineerden werd afgenomen.

Inmiddels zijn er verschillende redenen om een nieuwe studie uit te voeren naar de aard en omvang van criminogene factoren onder daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies. Ten eerste kunnen ook daders die tot een (deels) extramurale sanctie zijn veroordeeld — een groep die niet was betrokken in het onderzoek van Vogelvang et al. (2003) — in aanmerking komen voor gedragsinterventies. Daarom is het nodig ook van deze groep inzicht te hebben in de aard en omvang van hun criminogene factoren. Ten tweede bestond de onderzoeksgroep van Vogelvang et al. uit een steekproef onder *alle* gedetineerden in Nederland terwijl de groep veroordeelden die in aanmerking komt voor gedragsinterventies inmiddels nader is afgebakend. Tot slot beschikken de reclasseringsorganisaties sinds eind 2004 over een eigen, voor de Nederlandse situatie ontwikkeld instrument om criminogene factoren bij daders in kaart te brengen; de Recidive Inschattingsschalen (RISc).

Op basis van deze overwegingen is door het Ministerie van Justitie aan het WODC gevraagd een nieuwe studie uit te voeren naar de aard en omvang van criminogene factoren bij daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies. In dit rapport wordt verslag gedaan van de resultaten van dat onderzoek.

1.2 Doelstelling, onderzoeksvragen en onderzoeksgroep

Het doel van dit onderzoek is om een overzicht te geven van de prevalentie en de aard van criminogene factoren bij de groep daders die in aanmerking komt voor het volgen van gedragsinterventies. Deze groep bestaat uit daders met een strafres-tant van vier maanden of meer (de intramurale groep) en daders aan wie een ex-tramurale toezichtsmaatregel is opgelegd (de extramurale groep). Daarnaast heeft dit onderzoek ten doel om een overzicht te geven van de prevalentie en de aard van criminogene factoren in twee subgroepen waar extra beleidsaandacht naar uitgaat: plegers van huiselijk geweld en zedendelinquenten. Tot slot dienen de re-sultaten van dit onderzoek een indicatie te geven van het aantal daders dat jaarlijks aan een van de gedragsinterventies zal kunnen deelnemen. De volgende onder-zoeksvragen zijn geformuleerd om deze doelstelling te bereiken.

1. Wat is de aard en omvang van criminogene factoren bij daders die in aanmer-king komen voor gedragsinterventies die gericht zijn op recidivevermindering?
2. Bestaan er verschillen in aard en omvang van criminogene factoren bij sub-groepen daders met verschillende demografische kenmerken?
3. Wat is de aard en omvang van criminogene factoren bij plegers van huiselijk geweld?
4. Wat is de aard en omvang van criminogene factoren bij zedendelinquenten?

De eerste, derde en vierde onderzoeksvragen worden in hoofdstuk 2 beantwoord. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op de verschillen die bestaan tussen verschillende subgroepen daders. In het laatste hoofdstuk — discussie en slot — wordt de laatste doelstelling van dit onderzoek behandeld, namelijk de vraag in hoeverre de resultaten van dit onderzoek benut kunnen worden als indicatie van het aantal daders dat jaarlijks aan een van de gedragsinterventies zal kunnen deel-nemen (geen aparte onderzoeksvraag).

1.3 Beschrijving van de gebruikte data

Om de aard en omvang van criminogene factoren bij daders die voor gedragsinter-venties in aanmerking komen in kaart te brengen, is gebruik gemaakt van de RISc, het eerdergenoemde diagnose-instrument van de reclasseringsorganisaties. Het doel van de RISc is om te komen tot een inschatting van de kans op recidive (gede-finieerd als een nieuwe veroordeling) en van de statische en dynamische crimino-gene factoren die aan dit risico ten grondslag liggen¹. Tevens levert de RISc een inschatting op van het gevaarsrisico (voor anderen, de dader zelf of diens omge-ving) en geeft het instrument een indruk van de mate waarin een dader beïnvloed-baar is door middel van gedragsinterventies die het recidiverisico beogen te ver-minderen. De RISc bestaat uit 12 schalen die de volgende statische — niet te ver-anderen factoren zoals leeftijd, geslacht en justitiële voorgeschiedenis — en dyna-mische — in principe veranderbare en beïnvloedbare factoren — criminogene fac-toren in kaart brengen:

¹ Voor een uitgebreid overzicht van onderzoek naar statische en dynamische factoren in de verklaring van recidive verwij-zen we naar: Gendreau, Little & Goggin, 1996; Hanson & Harris, 2000; Abracen, Mailloux, Serin et al., 2004; Hanson & Morton-Bourgon, 2005; Philipse, Koeter, Van der Staak et al., 2006

1. Delictgeschiedenis.
2. Huidig delict en delictpatroon.
3. Huisvesting en wonen.
4. Opleiding, werk en leren.
5. Inkomen en omgaan met geld.
6. Relaties met partner, gezin en familie.
7. Relaties met vrienden en kennissen.
8. Druggebruik.
9. Alcoholgebruik.
10. Emotioneel welzijn.
11. Denkpatronen, gedrag en vaardigheden.
12. Houding.

Naast deze twaalf schalen wordt op een dertiende schaal aanvullende informatie over de situatie van de dader verzameld. Deze schaal draagt evenwel niet bij aan de berekening van de totaalscore die een indicatie geeft van het recidiverisico en gebaseerd is op de schaalscores van de eerste twaalf schalen². De schaalscores van de RISc worden ingedeeld in drie categorieën die de mate weergeven waarin sprake is van de criminogene factor:

- 1) geen criminogeen probleem (afwezig),
- 2) criminogeen probleem is aanwezig, en
- 3) criminogeen probleem is in ernstige mate aanwezig³.

Ook de totaalscore wordt in drie categorieën ingedeeld. Deze geven de ernst van het recidiverisico weer: 1) laag risico, 2) midden risico, en 3) hoog risico. Wanneer de RISc wordt afgenomen bij een ontkennende, nog niet veroordeelde cliënt kan schaal 2 *Huidig delict en delictpatroon* niet ingevuld worden, wat op basis van de scoringsinstructies van de RISc tot gevolg heeft dat geen totaalscore berekend wordt. De afname van de RISc wordt op basis van gesprekken met de dader en dossierinformatie uitgevoerd door daartoe gecertificeerde medewerkers van de reclassering. De RISc wordt voor verschillende doelen gebruikt.

1. Voor het opzetten van een reïntegratieplan voor gedetineerden die na veroordeling in eerste aanleg een strafrestant hebben van minimaal vier maanden.
2. Voor voorlichtingsrapporten aan de Rechterlijke Macht of het Openbaar Ministerie.
3. Voor het ontwikkelen van een plan van aanpak voor reclasseringstoezicht. Reclasseringstoezicht is verplichte reclasseringsbegeleiding in het kader van een voorwaardelijke veroordeling, proefverlof TBS, Penitentiair Programma, Elektronisch Toezicht en dergelijke.

Het gebruik van de RISc voor het opzetten van een reïntegratieplan voor gedetineerden met een strafrestant van vier maanden of meer gebeurt tot nog toe (eind 2006) uitsluitend op vijf pilotlocaties waar de door TR ontwikkelde werkwijze wordt getoetst. Voor beide andere doelen wordt de RISc sinds november 2004 volop ge-

² Hierbij dient te worden opgemerkt dat de schalen 1 en 2 gecombineerd worden en één schaalscore opleveren.

³ We gebruiken vanuit theoretisch oogpunt de term "criminogeen probleem". We benadrukken echter dat deze factoren niet alleen dienen te worden beschouwd als een criminogeen probleem in enge zin, maar ook als een probleem van psychologische en sociale gezondheid.

bruikt (meer informatie over de RISC is te raadplegen op www.justitie.nl/recidive). Ten behoeve van dit onderzoek kon dan ook gebruik worden gemaakt van een van de Reclassering Nederland (RN) verkregen database waarin alle RISC's zijn opgenomen die tussen november 2004 en mei 2006 door de drie reclasseringsorganisaties (RN, Leger des Heils en Stichting Verslavingsreclassering GGZ Nederland) zijn gestart. Omdat in deze database geen informatie is opgenomen over de afdoening van de strafzaken van de daders is informatie hierover betrokken uit OMDATA, een informatiesysteem van het Parket-Generaal van het Openbaar Ministerie. Op basis van parketnummers is nagegaan hoe de strafzaken van de daders uit de RISC-database zijn afgedaan door het Openbaar Ministerie en, indien het OM heeft gedagvaard, door de rechter.

Het door de RN beschikbaar gestelde bestand bevatte 16.717 RISC's die tot medio mei 2006 zijn afgenomen. De RISC's die nog in behandeling waren, zijn hieruit verwijderd waarna 12.868 RISC's overbleven. Vervolgens is besloten de RISC's niet te betrekken in de analyse waarvan vier of meer schalen onvoldoende of niet waren ingevuld. Wanneer zoveel schalen missen, betekent dat vrijwel altijd dat de RISC om wat voor reden dan ook nooit is afgerond. Dit had tot gevolg dat 986 RISC's niet zijn meegenomen in het onderzoek, zodat 11.882 RISC's overbleven. Om de voor interventies in aanmerking komende doelgroep uit de RISC-database te kunnen selecteren, dienden op basis van parketnummers afdoeningsgegevens uit OMDATA aan het RISC-bestand gekoppeld te worden. Na het verwijderen van de records waar geen parketnummer voor beschikbaar was, het verwijderen van dubbele parketnummers en het verwijderen van onvolledige parketnummers, is een bestand met 10.640 records uit het RISC-bestand gekoppeld aan afdoeningsgegevens uit OMDATA. Van de 10.640 parketnummers zijn er 10.116 teruggevonden in OMDATA. Dit betekent dat bijna vijf procent (4,9%) van de aangeleverde parketnummers niet kon worden gevonden. Het merendeel hiervan (405 van de 524) betreft hofnummers welke niet beschikbaar zijn in OMDATA. Dit betekent dat in totaal 119 parketnummers van gewone 'arrondissementszaken' niet teruggevonden zijn; dit is 1,2% van de aangeleverde 'arrondissementsparketnummers'.

Van de 10.116 in OMDATA gevonden zaken bleken er 465 nog niet te zijn afgedaan door het OM. Deze zijn weggelaten waardoor 9.651 zaken resteerden. Omdat daders met een tbs-maatregel niet tot de TR-doelgroep behoren, zijn de 100 zaken waarin tbs was opgelegd uit het onderzoeksbestand buiten de analyses gehouden. Vervolgens zijn de zaken verwijderd die zijn overgedragen of gevoegd door het OM (N=148). Tevens zijn gedagvaarde zaken waarin de rechter nog geen uitspraak heeft gedaan, zaken die ter zitting zijn gevoegd en zaken met een technische uitspraak door de rechter uit het onderzoeksbestand verwijderd (N=2.612). Onder de laatstgenoemde categorie vallen (naast typen uitspraken die niet voorkwamen): verwijzing, nietigverklaring dagvaarding, niet ontvankelijk verklaren OM, vrijspraak en ontslag van rechtsvervolging. Tevens zijn 22 zaken weggelaten waarin een PIJ-maatregel is opgelegd. Dit is een maatregel uit het jeugdstrafrecht en jeugdigen horen, evenmin als tbs-veroordeelden, niet tot de doelgroep van TR. Tot slot is van de mensen met meerdere RISC's (die naar aanleiding van verschillende strafzaken zijn afgenomen) de recentste RISC geselecteerd (dit betrof 26 mensen met elk twee RISC's).

De onderzoeksgroep bestaat na alle genoemde selecties uit 6.743 personen. Binnen deze groep bestaat de groep daders die in aanmerking komt voor gedragsinterventies uit twee deelgroepen:

1. Daders die zijn veroordeeld tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf en die na de uitspraak in eerste aanleg een strafrestant hebben van vier maanden of meer.
2. Daders aan wie een extramurale toezichtsmaatregel is opgelegd (al dan niet in combinatie met een andere straf).

Door het aantal dagen dat een dader in preventieve hechtenis heeft gezeten af te trekken van de duur van de onvoorwaardelijke vrijheidsstraf is op basis van gegevens uit OMDATA na te gaan welke daders uit de onderzoeksgroep tot de eerstgenoemde deelgroep hoort. Een extramurale toezichtsmaatregel kan als bijzondere voorwaarde worden opgelegd door de rechter of de officier van justitie. De informatie in OMDATA beperkt zich echter tot de vraag of een bijzondere voorwaarde is opgelegd en geeft geen inzicht in het soort bijzondere voorwaarde dat is opgelegd. Onderzoek van Jacobs, Van Kalmthout en Von Bergh (2006) toont aan dat ongeveer 94% van de opgelegde bijzondere voorwaarden een vorm van contact met de reclassering inhoudt. Dit gaat dan om het 'zich gedragen naar gedragsaanwijzingen van de hulpverlenende instantie' (in casu de reclassering) en komt neer op verplicht reclasseringstoezicht waarbinnen gedragsinterventies gevolgd kunnen worden. Om binnen de totale onderzoeksgroep de groep daders te identificeren die in aanmerking komt voor gedragsinterventies zijn daarom de daders geselecteerd met een strafrestant van vier maanden of meer en de daders aan wie een bijzondere voorwaarde is opgelegd.

1.4 Kanttekeningen vooraf

Alvorens in de hoofdstukken 2 en 3 in te gaan op de resultaten van dit onderzoek, worden enkele kanttekeningen gemaakt. Ten eerste is tijdens de ontwikkeling van de RISC aandacht besteed aan de kwaliteit van de items en aan de interne consistentie van de schalen van het instrument (Vinke et al., 2003). Onderzoeksgegevens over de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid, de begripsvaliditeit en de predictieve validiteit van de RISC zijn echter nog niet beschikbaar⁴. Dit impliceert dat de resultaten van dit onderzoek met de nodige voorzichtigheid dienen te worden geïnterpreteerd. Het is immers nog onbekend in hoeverre de RISC-schalen daadwerkelijk de concepten meten die ze beogen te meten en de relatie tussen RISC-totaalscore en recidiverisico is nog onbekend.

Een tweede kanttekening heeft betrekking op het gebruik van de RISC in de praktijk. Reclasseringscliënten zijn niet verplicht mee te werken aan de afname van de RISC, ook niet als door de reclassering een voorlichtingsrapportage wordt uitgebracht. Wie niet wil, wordt niet geRISC't. De kans bestaat dat dit heeft geleid tot een selectie-effect. Het is echter onmogelijk om na te gaan wat het karakter van een dergelijk effect kan zijn, hoe groot dit effect kan zijn en wat de gevolgen ervan kunnen zijn.

Tot slot is voor dit onderzoek gebruik gemaakt van een reeds bestaande database en zijn gegevens niet actief verzameld. Idealiter was een steekproef genomen uit de

⁴ De resultaten van onderzoek naar de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid en de begripsvaliditeit van het instrument worden in het voorjaar van 2007 verwacht en onderzoek naar de predictieve validiteit wordt in 2008 uitgevoerd.

populatie daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies en waren vervolgens hun reeds afgenomen RISC's uit de RISC-database verzameld. Voor zover in een eerder stadium nog geen RISC was afgenomen, had dat alsnog moeten gebeuren. De afname van de RISC had dan echter moeten worden uitgevoerd door daartoe gecertificeerde reclasseringswerkers. De RISC kan immers uitsluitend worden afgenomen door getrainde reclasseringswerkers. Het was evenwel onhaalbaar om een dergelijk onderzoeksdesign door de drie reclasseringsorganisaties uit te laten voeren. De genoemde beperkingen aan het onderzoek hebben gevolgen voor de 'hardheid' van de resultaten en voorzichtigheid bij de interpretatie van de resultaten is geboden. In het afsluitende discussiehoofdstuk zal hierop worden teruggekomen.

2 De prevalentie van criminogene factoren

2.1 Criminogene factoren in de gehele onderzoeksgroep

2.1.1 Beschrijving van de onderzoeksgroep

De totale onderzoeksgroep bestaat uit 6.743 personen. Tweederde van deze groep (66,4%) behoort tot de groep daders die in aanmerking komt voor deelname aan gedragsinterventies. Het gaat om 4.478 daders die een strafrestant van vier maanden onvoorwaardelijke vrijheidsstraf of meer hadden na afdoening van hun strafzaak door de rechter in eerste aanleg óf die een kortere vrijheidsstraf of een andere straf met bijzondere voorwaarden opgelegd hadden gekregen. De oudste RISC's zijn op 15 november 2004 afgenomen, de recentste RISC is op 9 mei 2006 afgenomen. In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van een aantal achtergrondkenmerken van de onderzoeksgroep die in aanmerking komt voor deelname aan gedragsinterventies.

De overgrote meerderheid van de groep is man (91,6%), 8,4% is vrouw. De gemiddelde leeftijd van de totale onderzoeksgroep ten tijde van de afname van de RISC was 32 jaar en 6 maanden (sd = 11,50; range 17 jaar en 7 maanden — 83 jaar en 4 maanden). De grootste groep was echter tussen de 20 en 30 jaar oud (36,1%), gevolgd door de groep tussen de 30 en 40 jaar (25,9%).

Bijna 70% van de onderzoeksgroep is in Nederland geboren (69,9%). Zeven procent van de onderzoeksgroep is in Suriname geboren (7,4%), bijna zes procent op de Nederlandse Antillen of Aruba (5,9%), 5,5 procent in Marokko en 2,5% van de onderzoeksgroep is in Turkije geboren. Zo'n vijf procent van de onderzoeksgroep (5,4%) is in een niet westers land geboren (anders dan Marokko, Turkije, Suriname of de Antillen), ongeveer drie procent is in een westers land anders dan Nederland geboren (3,3%). Van drie respondenten is niet bekend waar zij geboren zijn. Drie-vijfde van de onderzoeksgroep kan op basis van achtergrondgegevens die afkomstig zijn uit het Cliëntvolgsysteem van de RN worden omschreven als autochtoon⁵. Mensen met een Surinaamse of een Marokkaanse achtergrond vormen de grootste allochtone groepen in de onderzoeksgroep (respectievelijk 10,0% en 9,6%). Zij worden gevolgd door de groep Antillianen (6,8%), 'overig niet-westers' (5,5%), en Turken (4,4%).

⁵ De indeling in herkomst (autochtoon, westers, niet-westers) is gebaseerd op de definitie die het CBS hanteert. Tot de niet-westerse allochtonen worden personen gerekend die zelf of wiens ouders zijn geboren in Turkije, Afrika, Latijns-Amerika of Azië met uitzondering van Indonesië. Personen die zelf of wiens ouders zijn geboren in Europa (excl. Turkije), Noord-Amerika, Australië, Nieuw Zeeland, Zuid Afrika, Israël of Indonesië worden tot de westerse allochtonen gerekend. In tegenstelling tot de indeling die het CBS hanteert wordt Japan als niet-westers herkomstland beschouwd.

Tabel 1 Achtergrondkenmerken totale groep (N = 4.478)

Kenmerk		Aantal	%
Geslacht	Man	4.104	91,6
	Vrouw	374	8,4
Leeftijd	Tot 20 jaar	555	12,4
	20 – 30 jaar	1.615	36,1
	30 – 40 jaar	1.158	25,9
	40 – 50 jaar	799	17,8
	50 – 60 jaar	247	5,5
	60 jaar of ouder	104	2,3
Geboorteland	Nederland	3.129	69,9
	Marokko	248	5,5
	Nederlandse Antillen / Aruba	265	5,9
	Suriname	332	7,4
	Turkije	114	2,5
	Overig westers	147	3,3
	Overig niet-westers	240	5,4
	Onbekend	3	0,1
Herkomstgroep	Nederland	2.682	59,9
	Marokko	432	9,6
	Nederlandse Antillen / Aruba	305	6,8
	Suriname	450	10,0
	Turkije	195	4,4
	Overig westers	163	3,6
	Overig niet-westers	247	5,5
	Onbekend	4	0,1

2.1.2 Prevalentie van criminogene factoren in de onderzoeksgroep

In tabel 2 wordt de prevalentie van criminogene factoren weergegeven voor de totale dadergroep die, theoretisch gezien, in aanmerking komt voor gedragsinterventies⁶. Met uitzondering van de schalen 4 *Opleiding, werk en leren* en 11 *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* valt op dat de grootste groep op elke RISc-schaal bestaat uit de mensen bij wie de criminogene factor afwezig is. Wanneer een tweedeling wordt aangebracht⁷ (af- of aanwezigheid van een criminogeen probleem) blijft dit beeld ongewijzigd: de groep zonder problemen blijft het grootst. Hiermee is overigens niet gezegd dat de groep mét problemen per schaal klein is. Over het algemeen is steeds bij 30% tot 40% van de onderzoeksgroep in meer of mindere mate sprake van een criminogeen probleem. De uitzonderingen hierop worden gevormd door de schalen 11 *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* (79,0% van de mensen heeft een criminogeen probleem op dit gebied), 4 *Opleiding, werk en leren* (62,7%), 6 *Relaties met partner, gezins- en familieleden* (47,2%) en 12 *Houding* (45,3%). De minste problemen lijken zich voor te doen met betrekking tot huisvesting: 20,5% van de onderzoeksgroep heeft problemen met huisvesting. Dit beeld wordt echter vrijwel zeker vertekend door het feit dat deze schaal niet wordt ingevuld voor gedetineerden die niet op afzienbare termijn vrij zullen komen. Dit geldt voor bijna een derde van de onderzoeksgroep (1.392 personen).

⁶ Voor de indeling in risicocategorieën is voor de combinatieschaal 1 en 2 een grenswaarde van 20 (gewogen score) gehanteerd voor de afbakening tussen de categorieën 'afwezig' en 'aanwezig'.

⁷ Niet weergegeven in de tabel.

Tabel 2 Prevalentie van criminogene factoren in de onderzoeksgroep (N = 4.478)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	2.623	58,6
	Aanwezig	1.175	26,2
	In ernstige mate aanwezig	186	4,2
	Onbekend (missend)	494	11,0
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	2.161	48,3
	Aanwezig	664	14,8
	In ernstige mate aanwezig	254	5,7
	Onbekend (missend)	1.399	31,2
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	1.665	37,2
	Aanwezig	2.011	44,9
	In ernstige mate aanwezig	798	17,8
	Onbekend (missend)	4	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	2.607	58,2
	Aanwezig	1.645	36,7
	In ernstige mate aanwezig	221	4,9
	Onbekend (missend)	5	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	2.363	52,8
	Aanwezig	1.468	32,8
	In ernstige mate aanwezig	645	14,4
	Onbekend (missend)	2	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	2.635	58,8
	Aanwezig	1.497	33,4
	In ernstige mate aanwezig	327	7,3
	Onbekend (missend)	19	0,4
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	2.391	53,4
	Aanwezig	893	19,9
	In ernstige mate aanwezig	582	13,0
	Onbekend (missend)	612	13,7
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	2.779	62,1
	Aanwezig	716	16,0
	In ernstige mate aanwezig	973	21,7
	Onbekend (missend)	10	0,2
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	3.128	69,9
	Aanwezig	688	15,4
	In ernstige mate aanwezig	656	14,6
	Onbekend (missend)	6	0,1
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	929	20,7
	Aanwezig	2.953	65,9
	In ernstige mate aanwezig	585	13,1
	Onbekend (missend)	11	0,2
Schaal 12 Houding	Afwezig	2.432	54,3
	Aanwezig	1.482	33,1
	In ernstige mate aanwezig	546	12,2
	Onbekend (missend)	18	0,4

2.1.3 *Risico op recidive in de onderzoeksgroep*

In tabel 3 wordt de verdeling gegeven van de gehele onderzoeksgroep in de drie risicocategorieën van de RISc-totaalscore. Hierbij is de groep ontkennende verdachten die nog niet zijn veroordeeld buiten beschouwing gelaten. Wanneer de RISc wordt afgenomen bij een ontkennende, nog niet veroordeelde cliënt kan schaal 2 immers niet ingevuld worden. Dit heeft tot gevolg dat geen totaalscore berekend kan worden. Het percentage personen met een missende totaalscore zou, indien deze groep wordt opgenomen in de analyse, een vertekend beeld geven van de verdeling op de totaalscore. Het gaat om 461 personen, wat 10,3% van de totale groep is.

Iets minder dan een derde van de daders (29,0%) heeft volgens de RISc een laag risico op recidive en meer dan de helft (51,0%) heeft een gemiddeld risico op recidive. De groep met het hoogste risico op recidive bedraagt 18,6%, wat wil zeggen dat bijna een op de vijf respondenten geacht wordt een hoog risico op recidive te hebben. Voor 1,3% van de daders kon geen totaalscore worden berekend, omdat te veel óf cruciale informatie op de RISc ontbrak (zie voor de scoringsregels de RISc-handleiding).

Tabel 3 **Inschatting van het risico op recidive in de onderzoeksgroep (N = 4.017)**

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	1.166	29,0
	Midden	2.050	51,0
	Hoog	747	18,6
	Onbekend (missend)	54	1,3

2.2 **Criminogene factoren bij daders met een middelhoog tot hoog recidiverisico**

2.2.1 *Beschrijving van de groep daders met een middelhoog of hoog recidiverisico*

Het hebben van een strafrestant van vier maanden of meer óf het onder extramuraal toezicht staan door de reclassering is slechts één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor deelname aan gedragsinterventies. In principe kan een dader pas wanneer er op basis van de RISc sprake is van een middelhoog tot hoog recidiverisico daadwerkelijk in aanmerking komen voor gedragsinterventies⁸. Om na te gaan bij welk deel van deze groep sprake is van criminogene problemen, is de prevalentie van criminogene factoren bij deze groep berekend. Deze groep bestaat uit de 2.797 daders die op de RISc-totaalscore in de categorieën ‘midden’ en ‘hoog’ scoorden. Samen vormen zij 62,5% van de totale groep daders (N=4.478) met een strafrestant van vier maanden of meer óf een extramuraal toezicht. Bijna driekwart van de groep heeft volgens de RISc een middelhoog recidiverisico (2.050 van de 2.797) en iets meer dan een kwart heeft een hoog recidiverisico (747 van de 2.797).

⁸ Een reclasseringswerker wordt echter geacht ook zijn of haar professioneel oordeel mee te wegen bij het stellen van een indicatie voor een gedragsinterventie. Ook bij een laag recidiverisico kan dus een – onderbouwde – keuze worden gemaakt om een dader toch een gedragsinterventie te laten volgen. Om deze reden zijn de analyses in de overige paragrafen van dit en het volgende hoofdstuk uitgevoerd op de gehele onderzoeksgroep, ongeacht hun recidiverisico.

In tabel 4 wordt een aantal achtergrondkenmerken van deze groep getoond. Weer gaat het in hoofdzaak om mannen (92,2%). De gemiddelde leeftijd van deze subgroep is 31 jaar en 7 maanden (sd = 10,82). Ook in deze groep zijn de 20- tot 30-jarigen in de meerderheid (37,6%), gevolgd door de 30- tot 40-jarigen (26,7%). Zeventig procent is in Nederland geboren en bijna zestig procent heeft een Nederlandse achtergrond. De grootste etnische groepen worden gevormd door Surinamers (10,4%), Marokkanen (9,0%) en Antillianen (7,4%). De overige drie groepen — Turken, overig niet westers, overig westers — zijn kleiner (respectievelijk 4,5%, 5,4% en 3,5%).

Tabel 4 **Achtergrondkenmerken van daders met een middelhoog of hoog recidiverisico (N = 2.797)**

Kenmerk		Aantal	%
Geslacht	Man	2.580	92,2
	Vrouw	217	7,8
Leeftijd	Tot 20 jaar	364	13,0
	20 – 30 jaar	1.052	37,6
	30 – 40 jaar	747	26,7
	40 – 50 jaar	475	17,0
	50 – 60 jaar	118	4,2
	60 jaar of ouder	41	1,5
Geboorteland	Nederland	1.958	70,0
	Marokko	150	5,4
	Nederlandse Antillen / Aruba	181	6,5
	Suriname	207	7,4
	Turkije	66	2,4
	Overig westers	82	2,9
	Overig niet-westers	152	5,4
	Onbekend	1	0,0
Herkomstgroep	Nederland	1.670	59,7
	Marokko	253	9,0
	Nederlandse Antillen / Aruba	207	7,4
	Suriname	290	10,4
	Turkije	126	4,5
	Overig westers	97	3,5
	Overig niet-westers	152	5,4
	Onbekend	2	0,1

2.2.2 Prevalentie van criminogene factoren bij daders met een middelhoog of hoog recidiverisico

Met uitzondering van de schalen 4 *Opleiding, werk en leren*, 5 *Inkomen en omgaan met geld* en 11 *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* bestaat de grootste groep op elke RISC-schaal, net als bij de totale groep daders die op basis van de afdoening van hun zaak in aanmerking komen voor gedragsinterventies, uit mensen bij wie de criminogene factor afwezig is. Wanneer echter een tweedeling wordt aangebracht (af- of aanwezigheid van een criminogeen probleem) verandert dit beeld aanzienlijk. Op zeven schalen is de groep bij wie in meer of mindere mate sprake is van een criminogeen probleem groter dan 50%. De schalen 4 *Opleiding, werk en leren* en 11 *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* vallen hierbij extra op, omdat bij respectievelijk 79,9% en 92,4% van de groep sprake is van een criminogene factor.

Tabel 5 Prevalentie van criminogene factoren bij daders met een middelhoog of hoog recidive-risico (N = 2.797)

Schaal	Aanwezigheid van een crimi-nogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.459	52,2
	Aanwezig	1.153	41,2
	In ernstige mate aanwezig	185	6,6
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	1.115	39,9
	Aanwezig	523	18,7
	In ernstige mate aanwezig	221	7,9
	Onbekend (missend)	938	33,5
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	559	20,0
	Aanwezig	1.576	56,3
	In ernstige mate aanwezig	659	23,6
	Onbekend (missend)	3	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.290	46,1
	Aanwezig	1.317	47,1
	In ernstige mate aanwezig	189	6,8
	Onbekend (missend)	1	0,0
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	1.232	44,0
	Aanwezig	1.039	37,1
	In ernstige mate aanwezig	525	18,8
	Onbekend (missend)	1	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.326	47,4
	Aanwezig	1.200	42,9
	In ernstige mate aanwezig	262	9,4
	Onbekend (missend)	9	0,3
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	1.284	45,9
	Aanwezig	704	25,2
	In ernstige mate aanwezig	494	17,7
	Onbekend (missend)	315	11,3
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.585	56,7
	Aanwezig	479	17,1
	In ernstige mate aanwezig	728	26,0
	Onbekend (missend)	5	0,2
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.758	62,9
	Aanwezig	501	17,9
	In ernstige mate aanwezig	538	19,2
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	213	7,6
	Aanwezig	2.118	75,7
	In ernstige mate aanwezig	466	16,7
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 12 Houding	Afwezig	1.208	43,2
	Aanwezig	1.197	42,8
	In ernstige mate aanwezig	392	14,0
	Onbekend (missend)	0	0,0

De andere schalen waarop meer dan de helft van de groep problemen blijkt te hebben, zijn schaal 5 *Inkomen en omgaan met geld*, schaal 6 *Relaties met partner, gezins- en familieleden*, schaal 7 *Relaties met vrienden en kennissen*, schaal 9 *Alcoholgebruik* en schaal 12 *Houding*. Er blijkt dus voor al deze gebieden een groot aantal potentiële deelnemers aan interventies te bestaan.

2.3 Criminogene factoren bij plegers van huiselijk geweld

2.3.1 Beschrijving van de onderzoeksgroep

Binnen het justitiebeleid en bij de reclasseringsorganisaties gaat speciale aandacht uit naar plegers van huiselijk geweld (Kuppens, Cornelissens & Ferwerda, 2006; Tweede Kamer, 2002). Om deze reden zijn aard en omvang van criminogene factoren in deze groep apart geanalyseerd. Pleger van huiselijk geweld zijn geïdentificeerd op basis van de RISC. De informatie uit OMDATA over de afdoening van strafzaken geeft weliswaar aan de hand van een indeling in categorieën aan voor welk type delict een dader werd vervolgd en veroordeeld, maar deze gegevens bieden geen inzicht in de vraag of er sprake was van huiselijk geweld of niet. Eén van de RISC-variabelen biedt de reclasseringswerker de mogelijkheid om door het aanvinken van bepaalde omschreven categorieën meer informatie te geven over het delict of de delicten waar een cliënt van wordt verdacht of voor is veroordeeld. Indien de categorie 'Fysiek geweld jegens partner/iemand in de huiselijke kring' was aangevinkt, is een persoon beschouwd als een pleger van huiselijk geweld. Hiermee is sprake van een selectie van de groep plegers van huiselijk geweld: een cliënt moet ten tijde van de RISC-afname verdacht zijn van of veroordeeld zijn voor het plegen van huiselijk geweld en de reclasseringswerker moet de vraag naar de achtergronden van het delict invullen terwijl het invullen van deze vraag niet vereist is voor een volledige afname van de RISC. Resultaten met betrekking tot plegers van huiselijk geweld dienen om deze reden met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd. Tot slot wordt opgemerkt dat de selectie van plegers van huiselijk geweld is uitgevoerd ongeacht de afdoening van de strafzaak door het OM of de rechter. Met andere woorden, de personen die op deze manier zijn geselecteerd, hebben niet zonder meer een strafrestant van meer dan vier maanden of een toezichtsmaatregel opgelegd gekregen en behoren niet per definitie tot de eerder omschreven groep daders die in aanmerking komt voor deelname aan gedragsinterventies.

De groep plegers van huiselijk geweld bestaat uit 1.409 personen, 20,9% van de totale groep wiens geldige afdoeningsinformatie aan de RISC kon worden gekoppeld (6.743 personen). De meeste plegers van huiselijk geweld zijn mannen, vrouwen vormen met 5,5% een kleine minderheid (zie tabel 6). De gemiddelde leeftijd van de groep plegers van huiselijk geweld was, op het moment dat de RISC werd afgenomen 36 jaar en 10 maanden (sd = 11,35). Hiermee zijn zij significant ouder dan de overige 5.334 daders in het totale databestand die gemiddeld 33 jaar oud zijn: $t = -11,14$; $df = 2308,25$; $p < .001$ (tweezijdig getoetst). De jongste pleger van huiselijk geweld was net 18 jaar, de oudste dader was 79 jaar en 3 maanden. De grootste groep huiselijk geweldplegers bestaat uit mensen in de leeftijd van 30 tot 40 jaar, gevolgd door de groep 40- tot 50-jarigen en de groep 20- tot 30-jarigen. Zeventig procent van de groep is in Nederland geboren en zeven procent in Suriname. Het aandeel daders dat in Marokko, de Nederlandse Antillen / Aruba, Turkije en overige niet westerse landen is geboren ontloopt elkaar niet veel en bedraagt steeds ongeveer vier procent. Bijna zes procent van de plegers van huiselijk geweld is in een westers land geboren, anders dan Nederland. Wanneer gekeken wordt naar de etnische achtergrond van de onderzoeksgroep wijzigt dit beeld niet sterk. Vijfenzestig procent van de daders is autochtoon, 8,4% heeft een Surinaamse achtergrond, 5,9% een Turkse achtergrond, 5,1% een Marokkaanse achtergrond en

4,5% een Antilliaanse of Arubaanse achtergrond. Zes procent heeft een niet westerse achtergrond en 4,8% een westerse achtergrond.

Tabel 6 Achtergrondkenmerken plegers van huiselijk geweld (N = 1.409)

Kenmerk		Aantal	%
Geslacht	Man	1.332	94,5
	Vrouw	77	5,5
Leeftijd	Tot 20 jaar	66	4,7
	20 – 30 jaar	376	26,7
	30 – 40 jaar	408	29,0
	40 – 50 jaar	387	27,5
	50 – 60 jaar	127	9,0
	60 jaar of ouder	45	3,2
Geboorteland	Nederland	990	70,3
	Marokko	61	4,3
	Nederlandse Antillen / Aruba	64	4,5
	Suriname	98	7,0
	Turkije	58	4,1
	Overig westers	56	4,0
	Overig niet-westers	80	5,7
	Onbekend	2	0,1
Herkomstgroep	Nederland	917	65,1
	Marokko	72	5,1
	Nederlandse Antillen / Aruba	63	4,5
	Suriname	118	8,4
	Turkije	83	5,9
	Overig westers	67	4,8
	Overig niet-westers	85	6,0
	Onbekend	4	0,3

2.3.2 Prevalentie van criminogene factoren bij plegers van huiselijk geweld

Zoals in tabel 7 kan worden afgelezen hebben plegers van huiselijk geweld hebben op vrijwel alle RISC-schalen opvallend weinig criminogene problemen. Op de schalen 8 *Druggebruik*, 9 *Alcoholgebruik* en 12 *Houding* is bij zo'n zestig procent van de plegers van huiselijk geweld geen sprake van problemen. Met betrekking tot huisvesting (schaal 3) en emotioneel welzijn is bij zo'n zeventig procent geen sprake van problemen en op de schalen 1&2 *Delictgegevens*, 5 *Inkomen en omgaan met geld* en 7 *Relaties met vrienden en kennissen* blijkt ongeveer tachtig procent van de plegers van huiselijk geweld geen problemen te hebben. Met betrekking tot relaties met partner, gezins- en familieleden (schaal 6) is daarentegen bij 73,8% van de plegers van huiselijk geweld sprake van criminogene problemen. Driekwart (76,0%) van de plegers van huiselijk geweld heeft problemen op het gebied van denkpatronen, gedrag en vaardigheden (schaal 11)⁹.

⁹ Voor een vergelijking tussen plegers van huiselijk geweld en overige daders wordt naar hoofdstuk 3 verwezen.

Tabel 7 Prevalentie van criminogene factoren bij plegers van huiselijk geweld (N = 1.409)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.125	79,8
	Aanwezig	236	16,7
	In ernstige mate aanwezig	29	2,1
	Onbekend (missend)	19	1,3
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	999	70,9
	Aanwezig	255	18,1
	In ernstige mate aanwezig	44	3,1
	Onbekend (missend)	111	7,9
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	764	54,2
	Aanwezig	490	34,8
	In ernstige mate aanwezig	153	10,9
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.085	77,0
	Aanwezig	311	22,1
	In ernstige mate aanwezig	11	0,8
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	369	26,2
	Aanwezig	728	51,7
	In ernstige mate aanwezig	311	22,1
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.173	83,3
	Aanwezig	196	13,9
	In ernstige mate aanwezig	31	2,2
	Onbekend (missend)	9	0,6
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	839	59,5
	Aanwezig	184	13,1
	In ernstige mate aanwezig	64	4,5
	Onbekend (missend)	322	22,9
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	834	59,2
	Aanwezig	222	15,8
	In ernstige mate aanwezig	349	24,8
	Onbekend (missend)	4	0,3
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.006	71,4
	Aanwezig	198	14,1
	In ernstige mate aanwezig	203	14,4
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	333	23,6
	Aanwezig	892	63,3
	In ernstige mate aanwezig	179	12,7
	Onbekend (missend)	5	0,4
Schaal 12 Houding	Afwezig	832	59,0
	Aanwezig	427	30,3
	In ernstige mate aanwezig	146	10,4
	Onbekend (missend)	4	0,3

Opvallend is dat de score op de combinatieschaal 1 en 2 voor slechts een klein deel van de plegers van huiselijk geweld mist. Het verschil met de overige 5.334 daders in het totale databestand is aanzienlijk — 4,3% tegen 21,8% — en significant: $\chi^2 = 229,56$; $df = 1$; $p < .001$. Hetzelfde geldt voor de groep plegers van huiselijk geweld voor wie geen score kon worden berekend op schaal 3 *Huisvesting en wonen*: 7,9% tegen 28,7% in de groep overige daders. Ook dit verschil is significant: $\chi^2 = 263,12$; $df = 1$; $p < .001$. Wanneer de score op de combinatieschaal 1 en 2 mist, is dat doorgaans omdat de verdachte het delict ontkent en nog niet is veroordeeld. In dat ge-

val wordt immers schaal 2 niet ingevuld en kan geen schaalscore voor de combinatieschaal worden berekend. Dit lijkt erop te wijzen dat plegers van huiselijk geweld hun delict minder vaak ontkennen of dat zij vaker al veroordeeld zijn wanneer de RISC wordt afgenomen. Een missende score op schaal 3 komt doorgaans doordat er sprake is van detentie; in dat geval hoeft de schaal niet ingevuld te worden. Het feit dat bij plegers van huiselijk geweld de score op schaal 3 minder vaak mist, lijkt erop te wijzen dat de RISC bij hen minder vaak in detentie wordt afgenomen.

2.3.3 *Risico op recidive bij plegers van huiselijk geweld*

In tabel 8 wordt de verdeling gegeven van de plegers van huiselijk geweld in de drie risicocategorieën van de RISC-totaalscore. Hierbij is de groep ontkennende verdachten die nog niet zijn veroordeeld buiten beschouwing gelaten. Zoals in paragraaf 2.3.2 is besproken, is dit in het geval van daders van huiselijk geweld een vrij kleine groep (het gaat om 11 personen; 0,8%).

Ruim twee vijfde van de plegers van huiselijk geweld heeft op basis van de RISC een laag risico op recidive (42,5%). Bijna de helft van de daders kan op basis van de RISC worden ingedeeld in de categorie met een middelhoog risico op recidive (47,4%). De groep daders van huiselijk geweld met een hoog risico op recidive maakt 8,9% uit van de totale groep. Voor 17 daders kon geen totaalscore worden berekend.

Tabel 8 **Inschatting van het risico op recidive bij plegers van huiselijk geweld (N = 1.398)**

	Risico op recidive	Aantal	%
RISC-totaalscore	Laag	594	42,5
	Midden	663	47,4
	Hoog	124	8,9
	Onbekend (missend)	17	1,2

2.4 Criminogene factoren bij zedendelinquenten

2.4.1 *Beschrijving van de onderzoeksgroep*

Omdat zedendelinquenten net als plegers van huiselijk geweld een specifieke aandachtsgroep vormen voor zowel het justitiebeleid als voor de reclasseringsorganisaties, wordt de aard en omvang van criminogene factoren ook in deze groep apart beschreven. Zedendelinquenten zijn geïdentificeerd op basis van het delict dat in OMDATA genoemd staat als het delict dat bij het OM is geregistreerd of het delict dat in de rechterlijke uitspraak staat geregistreerd. De volgende delictcategorieën zijn als zedendelict beschouwd: verkrachting, aanranding, schennis der openbare eerbaarheid en de categorie 'overige seksuele misdrijven'. Door de selectiemethode worden uitsluitend die personen als zedendelinquent beschouwd die ten tijde van de in dit onderzoek gebruikte RISC-afname vervolgd werden voor een zedendelict. Het is niet bekend of zij vaker voor een zedendelict zijn vervolgd en net zo min als bekend is of anderen uit de totale onderzoeksgroep in het verleden voor zedendelicten zijn vervolgd. Omdat dit mogelijk een selectie-effect kan veroorzaken, dienen de resultaten met de nodige voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd. Tot slot moet worden opgemerkt dat de selectie van zedendelinquenten is uitgevoerd on-

geacht de afdoening van de strafzaak door het OM of de rechter. Met andere woorden, de personen die op deze manier zijn geselecteerd, hebben niet zonder meer een strafrestant van meer dan vier maanden of een toezichtsmaatregel opgelegd gekregen en behoren niet per definitie tot de eerder omschreven groep daders die in aanmerking komt voor deelname aan gedragsinterventies.

In tabel 9 worden enkele achtergrondkenmerken van de groep zedendelinquenten gepresenteerd. De groep bestaat uit 497 personen; 7,4% van de totale groep wiens geldige afdoeningsinformatie aan de RISc kon worden gekoppeld (6.743 personen). Verreweg het grootste deel van de groep zedendelinquenten bestaat uit mannen (98,0%). De gemiddelde leeftijd op het moment van afname van de RISc was 40 jaar en 9 maanden (sd = 14,23). De jongste zedendelinquent was 18 jaar en 7 maanden, de oudste was 83 jaar en 4 maanden. De gemiddelde leeftijd van de groep zedendelinquenten ligt significant hoger dan die van de rest van de totale groep (N=6.246) die gemiddeld 33 jaar en 3 maanden is: $t = -11,47$; $df = 549,70$; $p < .001$ (tweezijdig getoetst). Verreweg de meeste zedendelinquenten zijn tussen de 20 en 50 jaar oud, slechts weinigen zijn jonger dan 20. De groep 50- tot 60-jarigen maakt 16,5% uit en ongeveer 10% is ouder dan 60 jaar.

De meerderheid is in Nederland geboren (78,3%). Van de groepen niet in Nederland geboren daders vormen Surinamers en Antillianen / Arubanen de grootste groepen (respectievelijk 5,8% en 4,2%). Dit beeld is gelijk voor de achtergrond van de zedendelinquenten. Wanneer de groep zedendelinquenten op basis van hun herkomstgroep wordt ingedeeld in een groep autochtonen, niet-westerse allochtonen en westerse allochtonen en wordt vergeleken met de overige daders uit de totale onderzoeksgroep (N=6.239), blijkt dat er sprake is van een significant verschil: $\chi^2 = 48,79$; $df = 2$; $p < .001$. De groep zedendelinquenten bestaat uit significant meer autochtonen en significant minder niet-westerse allochtonen dan de groep daders die niet voor een zedendelict werd vervolgd ten tijde van de afname van de RISc. In de groep zedendelinquenten is 76,1% autochtoon en 19,3% niet westers allochtoon. In de rest van de totale onderzoeksgroep is 61,3% autochtoon en 34,7% niet westers allochtoon.

Tabel 9 Achtergrondkenmerken zedendelinquenten (N = 497)

Kenmerk		Aantal	%
Geslacht	Man	487	98,0
	Vrouw	10	2,0
Leeftijd	Tot 20 jaar	17	3,4
	20 – 30 jaar	121	24,3
	30 – 40 jaar	111	22,3
	40 – 50 jaar	117	23,5
	50 – 60 jaar	82	16,5
	60 jaar of ouder	49	9,9
Geboorteland	Nederland	389	78,3
	Marokko	7	1,4
	Nederlandse Antillen / Aruba	21	4,2
	Suriname	29	5,8
	Turkije	9	1,8
	Overig westers	18	3,6
	Overig niet-westers	24	4,8
	Onbekend		
Herkomstgroep	Nederland	378	76,1
	Marokko	8	1,6
	Nederlandse Antillen / Aruba	24	4,8
	Suriname	31	6,2
	Turkije	10	2,0
	Overig westers	23	4,6
	Overig niet-westers	23	4,6

2.4.2 Prevalentie van criminogene factoren bij zedendelinquenten

Tabel 10 geeft de verdeling van de groep zedendelinquenten op de categorieën van de RISc-schalen. Het valt op dat op vrijwel elke schaal een grote groep geen criminogene problemen heeft. Met uitzondering van schaal 11 *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* heeft op elke RISc-schaal zo'n zestig tot tachtig procent van de zedendelinquenten geen problemen. De schalen waarop bij meer dan een kwart van de zedendelinquenten sprake is van meer of minder ernstige criminogene problemen zijn de schalen 4 *Opleiding, werk en leren* (35,8%), 6 *Relaties met partner, gezins- en familieleden* (31,8%), 9 *Alcoholgebruik* (26,6%), 11 *Denkpatronen, gedrag en vaardigheden* (63,4%) en 12 *Houding* (36,1%).

In de groep zedendelinquenten ontkent 21,7% het delict te hebben gepleegd terwijl ze nog niet veroordeeld zijn, in de rest van de groep (N=6.246) geldt dit voor 13,9%. Hiermee blijken significant meer zedendelinquenten dan overige daders (in het totale bestand) ontkenkende, nog niet veroordeelde verdachten te zijn: $\chi^2 = 22,60$; $df = 1$; $p < .001$. In hoeverre zedendelinquenten met betrekking tot de aan- of afwezigheid van criminogene factoren afwijken van de rest van de groep, wordt in hoofdstuk 3 beschreven.

Tabel 10 Prevalentie van criminogene factoren bij zedendelinquenten (N = 497)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	338	68,0
	Aanwezig	45	9,1
	In ernstige mate aanwezig	2	0,4
	Onbekend (missend)	112	22,5
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	349	70,2
	Aanwezig	49	9,9
	In ernstige mate aanwezig	5	1,0
	Onbekend (missend)	94	18,9
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	317	63,8
	Aanwezig	141	28,4
	In ernstige mate aanwezig	37	7,4
	Onbekend (missend)	2	0,4
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	423	85,1
	Aanwezig	71	14,3
	In ernstige mate aanwezig	3	0,6
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	338	68,0
	Aanwezig	116	23,3
	In ernstige mate aanwezig	42	8,5
	Onbekend (missend)	1	0,2
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	403	81,1
	Aanwezig	72	14,5
	In ernstige mate aanwezig	19	3,8
	Onbekend (missend)	3	0,6
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	321	64,6
	Aanwezig	41	8,2
	In ernstige mate aanwezig	6	1,2
	Onbekend (missend)	129	26,0
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	363	73,0
	Aanwezig	77	15,5
	In ernstige mate aanwezig	55	11,1
	Onbekend (missend)	2	0,4
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	396	79,7
	Aanwezig	59	11,9
	In ernstige mate aanwezig	41	8,2
	Onbekend (missend)	1	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	179	36,0
	Aanwezig	270	54,3
	In ernstige mate aanwezig	45	9,1
	Onbekend (missend)	3	0,6
Schaal 12 Houding	Afwezig	312	62,8
	Aanwezig	128	25,8
	In ernstige mate aanwezig	51	10,3
	Onbekend (missend)	6	1,2

2.4.3 *Risico op recidive bij plegers van zedendelinquenten*

In tabel 11 wordt de verdeling gegeven van de zedendelinquenten in de drie risicocategorieën van de RISc-totaalscore. Hierbij is de groep ontkennende verdachten die nog niet zijn veroordeeld buiten beschouwing gelaten. Zoals in paragraaf 2.4.2 is besproken, is dit in het geval van zedendelinquenten een in vergelijking met de overige daders vrij groot deel van de groep (het gaat om 108 personen; 21,7%).

Meer dan de helft van de zedendelinquenten heeft volgens de RISC een laag risico op recidive (57,1%). Bijna twee vijfde van de zedendelinquenten heeft een middel-hoog risico op recidive (37,0%). Slechts een klein deel (4,4%) van de zedendelinquenten kan op basis van de RISC worden ingedeeld in de groep met een hoog risico op recidive. Voor 1,5% van de daders kon geen totaalscore worden berekend.

Tabel 11 **Inschatting van het risico op recidive bij zedendelinquenten (N = 389)**

	Risico op recidive	Aantal	%
RISC-totaalscore	Laag	222	57,1
	Midden	144	37,0
	Hoog	17	4,4
	Onbekend (missend)	6	1,5

3 Verschillen in criminogene factoren tussen subgroepen

3.1 Inleiding

Om de tweede onderzoeksvraag uit dit onderzoek — bestaan er verschillen in aard en omvang van criminogene factoren bij subgroepen daders met verschillende demografische kenmerken? — te beantwoorden, zijn voor verscheidene subgroepen t-toetsen en χ^2 -tests uitgevoerd. Op de eerste plaats is nagegaan welke verschillen bestaan tussen daders die wel en niet in aanmerking komen voor gedragsinterventies. De resultaten van deze analyses worden in paragraaf 3.2 beschreven. Vervolgens worden in paragraaf 3.3 de verschillen beschreven tussen daders die binnen de penitentiaire inrichting deel kunnen nemen aan interventies en daders die onder toezicht van de reclassering kunnen deelnemen aan interventies. In paragraaf 3.4 wordt ingegaan op de verschillen tussen mannen en vrouwen binnen de groep daders die in aanmerking komen voor interventies en in paragraaf 3.5 worden de verschillen in deze groep tussen jongere en oudere daders beschreven. In paragraaf 3.6 komen de verschillen tussen herkomstgroepen binnen de interventiedoelgroep aan bod waarna in paragraaf 3.7 de verschillen in deze groep tussen verschillende delictplegers worden beschreven. Omdat plegers van huiselijk geweld en plegers van zedendelicten aparte doelgroepen vormen binnen het beleid van het Ministerie van Justitie, worden in de laatste twee paragrafen de verschillen tussen deze groepen en overige daders beschreven.

In elke paragraaf wordt eerst ingegaan op verschillen in achtergrondkenmerken tussen de groepen. Met behulp van t-toetsen is nagegaan of er verschillen bestaan in leeftijd (dit is niet met ANOVA's gedaan omdat de variantie tussen de te vergelijken groepen over het algemeen niet homogeen was). Voor nominale data — geslacht en herkomstgroep — is met behulp van χ^2 -tests nagegaan of er significante verschillen bestaan tussen de groepen. Om na te gaan of er verschillen bestaan op de schaalcores van de RISC zijn tevens χ^2 -tests gebruikt. De χ^2 -test toetst algemeen of er sprake is van associatie tussen dadergroepen en de verschillende schalen. Dit houdt in dat de χ^2 -test alleen maar aangeeft of de verdeling op de RISC-scores (aan-/afwezigheid van criminogene problemen) anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de groepen. Om na te gaan *hoe* groepen van elkaar verschillen, zijn de gestandaardiseerde residuen bestudeerd.

Omdat missende waarden niet worden betrokken bij χ^2 -tests zijn, voor zover ze nog niet in hoofdstuk 2 zijn gegeven, in bijlage 1 de prevalentietabellen van de verschillende subgroepen opgenomen.

3.2 Verschillen tussen daders die wel en niet in aanmerking komen voor gedragsinterventies

Om na te gaan in hoeverre daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies (N=4.478) verschillen van daders die niet in aanmerking komen voor gedrags-

interventies (N=2.265) zijn verschillende toetsen uitgevoerd. De groep die niet in aanmerking komt voor gedragsinterventies bestaat uit daders met een kort strafrestant (minder dan vier maanden) of geen strafrestant en geen mogelijkheid om reclasseringstoezicht uit te voeren. De daders die wel in aanmerking komen voor gedragsinterventies hebben een strafrestant van minstens vier maanden óf een andere straf met bijzondere voorwaarden waardoor zij onder toezicht van de reclassering kunnen deelnemen aan gedragsinterventies. De groep die niet in aanmerking komt voor gedragsinterventies is gemiddeld ongeveer vier jaar ouder dan de groep die wel in aanmerking komt: 36 jaar en 4 maanden, respectievelijk 32 jaar en 6 maanden. Dit verschil is significant: $t = 12,04$; $df = 4231,98$; $p < .001$ (tweezijdig getoetst). In de groep die niet voor interventies in aanmerking komt, zitten iets meer vrouwen dan in de groep die wel in aanmerking komt: 10,9% tegen 8,4%. Ook dit verschil is significant: $\chi^2 = 12,12$; $df = 1$; $p < .001$.

Tabel 12 toont de resultaten van de vergelijking tussen deze twee dadergroepen. Steeds is nagegaan of de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') bij de twee groepen anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de groepen. Op alle elf RISC-schalen¹⁰ is de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren bij daders die wel en niet in aanmerking komen voor gedragsinterventies anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen. Uit de bestudering van de residuen blijkt dat bij daders die in aanmerking komen voor gedragsinterventies in vergelijking met daders die niet voor gedragsinterventies in aanmerking komen op alle RISC-gebieden vaker sprake is van problemen; zij scoren op alle schalen minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'.

¹⁰ De RISC bestaat formeel uit twaalf schalen, maar omdat de schalen 1 en 2 samen worden gescoord, wordt hier verder gesproken van elf schalen.

Tabel 12 Verschillen op de RISC-schalen tussen ouders die wel en niet in aanmerking komen voor interventies¹¹

Schaal	Aanwezigheid van een crimineel probleem	Geen interventies	Wel interventies	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	1.724	3.984	201,91***
	Aanwezig	14,1	29,5	
	In ernstige mate aanwezig	1,6	4,7	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	2.012	3.079	78,03***
	Afwezig	81,2	70,2	
	In ernstige mate aanwezig	4,7	8,2	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	2.261	4.474	267,17***
	Afwezig	58,2	37,2	
	In ernstige mate aanwezig	11,7	17,8	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	2.261	4.473	242,69***
	Afwezig	77,5	58,3	
	In ernstige mate aanwezig	2,6	4,9	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	2.257	4.476	37,38***
	Afwezig	59,8	52,8	
	In ernstige mate aanwezig	10,2	14,4	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	2.249	4.459	315,37***
	Afwezig	80,8	59,1	
	In ernstige mate aanwezig	3,3	7,3	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	1.801	3.866	158,02***
	Afwezig	78,1	61,8	
	In ernstige mate aanwezig	6,4	15,1	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	2.256	4.468	15,28***
	Afwezig	67,0	62,2	
	In ernstige mate aanwezig	18,5	21,8	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	2.260	4.472	34,17***
	Afwezig	76,2	69,9	
	In ernstige mate aanwezig	13,0	14,7	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	2.256	4.467	252,93***
	Afwezig	39,0	20,8	
	In ernstige mate aanwezig	9,8	13,1	
Schaal 12 Houding	Aantal	2.233	4.460	48,38***
	Afwezig	62,0	54,5	
	In ernstige mate aanwezig	13,0	12,2	

*** p < .001

Zoals op basis van de vergelijkingen van de schaa scores van beide groepen wel verwacht kon worden, blijkt uit tabel 13 dat de verdeling op de RISC-totaalscore in de groep die wél voor interventies in aanmerking komt, significant afwijkt van die

¹¹ In verband met de aard van de analyse zijn missende waarden buiten beschouwing gelaten. Hierdoor vertonen de percentages een afwijking ten opzichte van de prevalentietabellen die in hoofdstuk 2 (ouders die in aanmerking komen voor interventies) en de bijlage (ouders die niet voor interventies in aanmerking komen) zijn opgenomen.

in de groep die niet voor interventies in aanmerking komt. De doelgroep van TR heeft in vergelijking met de groep die niet in aanmerking komt voor gedragsinterventies minder vaak een laag recidiverisico en vaker een middelhoog of een hoog recidiverisico.

Tabel 13 Verschillen op de RISC-totaalscore tussen daders die wel en niet in aanmerking komen voor interventies¹²

		Geen interventies	Wel interventies	χ^2
Totaalscore	Aantal	1.711	3.963	364,10***
	Laag	55,5	29,4	
	Midden	36,1	51,7	
	Hoog	8,4	18,8	

*** p < .001

3.3 Verschillen tussen intramurale en extramurale daders

Binnen de groep daders die op basis van de afdoening van hun strafzaak in aanmerking komt voor gedragsinterventies, is een nader onderscheid te maken tussen daders die gedragsinterventies kunnen volgen tijdens hun verblijf in een penitentiare inrichting, en een groep daders die interventies onder toezicht van de reclasering kunnen volgen (geheel of gedeeltelijk buiten de muren van de gevangenis). De eerstgenoemde groep wordt aangeduid als de intramurale groep, de tweede groep als de extramurale groep. Het onderscheid in intra- en extramurale dadergroepen is gebaseerd op de wijze van afdoening van de strafzaak. De intramurale groep bestaat uit daders met een strafrestant van 122 dagen of meer *en* mensen die een ISD-maatregel opgelegd kregen door de rechter. De extramurale groep bestaat uit daders met een strafrestant van minder dan 122 dagen (dit kan dus ook nul zijn wanneer geen vrijheidsstraf is opgelegd), maar die wel bijzondere voorwaarden opgelegd kregen. Deze twee groepen bestaan uit respectievelijk 1.553 en 2.925 mensen. In beide groepen ligt de gemiddelde leeftijd rond de 32 jaar en 6 maanden en hierop verschillen beide groepen niet significant van elkaar. Het percentage vrouwen in de groep extramurale daders (10,1%) ligt significant hoger dan dat in de groep intramurale daders (5,2%): $\chi^2 = 31,82$; $df = 1$; $p < .001$.

In tabel 14 worden de resultaten weergegeven van de vergelijking tussen deze twee dadergroepen. Er is steeds onderzocht of de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') bij de twee groepen anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de groepen. Op tien van de elf RISC-schalen blijkt de associatie tussen de dadergroepen en de criminogene factoren significant te zijn. De enige schaal waar dit niet voor geldt, en waarop beide groepen dus niet significant van elkaar verschillen, is de schaal *Alcoholgebruik*. Met betrekking tot de overige probleemgebieden die door de RISC in kaart worden gebracht, blijkt uit bestudering van de residuen dat bij intramurale daders over het algemeen in vergelijking met extramurale daders vaker sprake is van criminogene problemen. Zij scoren op zeven schalen minder vaak in de categorie 'afwezig' en

¹² Zie noot 6.

Tabel 14 Verschillen op de RISC-schalen tussen intra- en extramurale daders¹³

Schaal	Aanwezigheid van een criminegeen probleem	Intramuraal	Extramuraal	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	1.304	2.680	109,89***
	Afwezig	54,9	71,2	
	Aanwezig	37,7	25,5	
	In ernstige mate aanwezig	7,4	3,4	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	544	2.535	40,27***
	Afwezig	62,1	71,9	
	Aanwezig	23,2	21,2	
	In ernstige mate aanwezig	14,7	6,9	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	1.552	2.922	51,15***
	Afwezig	30,2	40,9	
	Aanwezig	49,1	42,7	
	In ernstige mate aanwezig	20,7	16,3	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	1.552	2.921	162,27***
	Afwezig	46,5	64,6	
	Aanwezig	45,0	32,4	
	In ernstige mate aanwezig	8,5	3,0	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	1.552	2.924	40,35***
	Afwezig	59,3	49,4	
	Aanwezig	28,0	35,4	
	In ernstige mate aanwezig	12,8	15,3	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	1.546	2.913	141,39***
	Afwezig	47,2	65,4	
	Aanwezig	42,7	28,7	
	In ernstige mate aanwezig	10,2	5,8	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	1.400	2.466	183,28***
	Afwezig	51,6	67,6	
	Aanwezig	23,3	23,0	
	In ernstige mate aanwezig	25,1	9,4	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	1.553	2.915	3,082 ^{n.s.}
	Afwezig	63,7	61,4	
	Aanwezig	16,0	16,1	
	In ernstige mate aanwezig	20,3	22,5	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	1.549	2.923	30,65***
	Afwezig	75,1	67,2	
	Aanwezig	13,3	16,5	
	In ernstige mate aanwezig	11,6	16,3	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	1.549	2.918	12,36***
	Afwezig	23,2	19,5	
	Aanwezig	62,8	67,9	
	In ernstige mate aanwezig	14,0	12,6	
Schaal 12 Houding	Aantal	1.546	2.914	68,51***
	Afwezig	48,1	58,0	
	Aanwezig	34,7	32,5	
	In ernstige mate aanwezig	17,3	9,6	

*** p < .001

¹³ In verband met de aard van de analyse zijn missende waarden buiten beschouwing gelaten. Hierdoor vertonen de percentages een afwijking ten opzichte van de prevalentietabellen die in de bijlage zijn opgenomen.

vaker in één of beide categorieën ‘aanwezig’ en ‘in ernstige mate aanwezig’. Dit geldt voor problemen met betrekking tot delictgeschiedenis, huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld, relaties met vrienden en kennissen, druggebruik en houding. Met betrekking tot relaties met partner, gezins- en familieleden blijken intramurale daders daarentegen in vergelijking met extramurale daders minder vaak criminogene problemen te hebben: zij scoren vaker in de categorie ‘afwezig’ en minder vaak in de categorieën ‘aanwezig’ en ‘in ernstige mate aanwezig’. Ook met betrekking tot emotioneel welzijn en denkpatronen, gedrag en vaardigheden blijkt uit de residuen dat intramurale daders in vergelijking met extramurale daders minder problemen hebben; zij scoren vaker in de categorie ‘afwezig’ en minder vaak in één of beide categorieën ‘aanwezig’ en ‘in ernstige mate aanwezig’.

Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat intramurale daders op een groot aantal gebieden meer problemen hebben dan extramurale daders. Extramurale daders hebben echter meer problemen in hun relatie en met hun gezin, meer emotionele problemen en meer denkproblemen. Dit is in zekere zin verrassend omdat in de literatuur vaak wordt gesproken over het effect dat detentie heeft op het emotioneel welzijn van mensen. De verwachting zou dan ook zijn dat bij intramurale groep meer problemen met betrekking tot emotioneel welzijn zouden voorkomen dan bij de extramurale groep. Ook wat betreft denkpatronen zou men bij de intramurale groep meer problemen verwachten. Zoals blijkt uit de vergelijking op de combinatieschaal 1 en 2 vertonen zij ernstiger crimineel gedrag dan de groep extramurale daders. Omdat denkvaardigheden een sterke samenhang vertonen met delinquent gedrag, zou verwacht mogen worden dat de groep die ernstige crimineel gedrag vertoont ook meer denkproblemen heeft. Dit blijkt niet het geval te zijn.

Naar aanleiding van de resultaten van de vergelijkingen van de schaalscores van beide groepen, ligt het voor de hand dat ook de verdeling op de RISC-totaalscore in de groep intramurale daders significant verschilt van die in de groep extramurale daders (zie tabel 15). De intramurale daders hebben in verhouding tot extramurale daders minder vaak een laag recidiverisico of een middelhoog recidiverisico en vaker een hoog recidiverisico.

Tabel 15 Verschillen op de RISC-totaalscore tussen intra- en extramurale daders¹⁴

		Intramuraal	Extramuraal	χ^2
Totaalscore	Aantal	1.298	2.665	118,86***
	Laag	22,9	32,6	
	Midden	49,0	53,1	
	Hoog	28,1	14,3	

*** $p < .001$

3.4 Verschillen tussen mannen en vrouwen

De groep daders die in aanmerking komt voor gedragsinterventies bestaat, zoals ook in hoofdstuk 2 beschreven, grotendeels uit mannen. Meer dan 90% van de da-

¹⁴ Zie noot 8.

ders die in aanmerking komt voor interventies is man (N=4.104) en logischerwijs is minder dan 10% vrouw (N=374). Mannen zijn gemiddeld wat jonger dan vrouwen: 32 jaar en 4 maanden respectievelijk 34 jaar en 8 maanden. Dit verschil is significant: $t = -3,82$; $df = 4.476$; $p < .001$ (tweezijdig getoetst). Tabel 16 toont de resultaten van de vergelijking tussen mannen en vrouwen op de RISC-schalen. Op acht van de elf schalen is de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') bij mannen en vrouwen significant anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen.

Uit de residuen blijkt dat met betrekking tot de meeste van de door de RISC in kaart gebrachte probleemgebieden bij mannen in vergelijking met vrouwen vaker sprake is van criminogene problemen; zij scoren minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Dit geldt voor problemen met betrekking tot delictgeschiedenis, relaties met vrienden en kennissen, druggebruik, alcoholgebruik, denkpatronen / gedrag en houding. Met betrekking tot relaties met partner, gezins- en familieleden en met betrekking tot emotioneel welzijn blijken mannen daarentegen in vergelijking met vrouwen minder vaak problemen te hebben; zij scoren vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Op het gebied van huisvesting en wonen, opleiding en werk en op het gebied van inkomen en omgaan met geld bestaan tussen mannen en vrouwen geen significante verschillen in de verdeling van af- en aanwezigheid van problemen.

Samenvattend kan geconcludeerd worden dat de delictgeschiedenis van mannen ernstiger is dan die van vrouwen. Daarnaast hebben mannen meer problemen dan vrouwen op het gebied van omgaan met vrienden, drug- en alcoholgebruik, denkproblemen en houding. Vrouwen hebben evenwel in vergelijking met mannen meer emotionele problemen en meer relatie- en/of gezinsproblemen. De beide groepen verschillen niet significant van elkaar met betrekking tot huisvesting, opleiding en werk en met betrekking tot financiën.

Tabel 16 Verschillen op de RISC-schalen tussen mannen en vrouwen¹⁵

Schaal	Aanwezigheid van een crimino- geen probleem	Mannen	Vrouwen	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	3.645	339	79,89***
	Afwezig	63,8	87,6	
	Aanwezig	31,1	12,1	
	In ernstige mate aanwezig	5,1	0,3	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	2.779	300	1,86 ^{n.s.}
	Afwezig	69,8	73,3	
	Aanwezig	21,7	20,0	
	In ernstige mate aanwezig	8,4	6,7	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	4.100	374	3,70 ^{n.s.}
	Afwezig	37,6	33,2	
	Aanwezig	44,8	46,3	
	In ernstige mate aanwezig	17,6	20,6	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	4.100	373	4,45 ^{n.s.}
	Afwezig	58,1	60,1	
	Aanwezig	36,7	37,3	
	In ernstige mate aanwezig	5,1	2,7	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	4.102	374	46,16***
	Afwezig	54,0	39,8	
	Aanwezig	32,6	35,0	
	In ernstige mate aanwezig	13,4	25,1	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	4.086	373	9,66**
	Afwezig	58,5	65,7	
	Aanwezig	33,9	30,0	
	In ernstige mate aanwezig	7,6	4,3	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	3.562	304	23,10***
	Afwezig	60,8	74,0	
	Aanwezig	23,9	13,2	
	In ernstige mate aanwezig	15,2	12,8	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	4.095	373	50,97***
	Afwezig	60,6	79,4	
	Aanwezig	16,7	8,8	
	In ernstige mate aanwezig	22,7	11,8	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	4.098	374	47,98***
	Afwezig	71,3	54,8	
	Aanwezig	14,9	20,6	
	In ernstige mate aanwezig	13,8	24,6	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	4.093	374	11,75**
	Afwezig	20,4	25,1	
	Aanwezig	66,0	66,8	
	In ernstige mate aanwezig	13,6	8,0	
Schaal 12 Houding	Aantal	4.086	374	25,22***
	Afwezig	53,5	66,0	
	Aanwezig	33,7	27,5	
	In ernstige mate aanwezig	12,8	6,4	

^{n.s.} niet significant

** p < .01

*** p < .001

Uit tabel 17 blijkt dat de verdeling op de RISC-totaalscore tussen mannen en vrouwen significant verschilt. Mannen hebben in verhouding tot vrouwen minder vaak

¹⁵ Zie noot 8.

een laag recidiverisico en dus vaker een hoog recidiverisico. Verder blijkt dat er geen verschillen bestaan in het percentage mannen en vrouwen met een gemiddeld recidiverisico.

Tabel 17 Verschillen op de RISC-totaalscore tussen mannen en vrouwen¹⁶

Risico op recidive		Mannen	Vrouwen	χ^2
RISC-totaalscore	Aantal	3.624	339	23,43***
	Laag	28,8	36,0	
	Midden	51,5	54,6	
	Hoog	19,7	9,4	

*** p < .001

3.5 Verschillen tussen jongere en oudere daders

De groep daders die in aanmerking komt voor gedragsinterventies is ingedeeld in een groep jongere daders en een groep oudere daders. De grens is hierbij op 35 jaar gelegd. Daders tot 35 jaar zijn als jongeren beschouwd, de daders vanaf 35 jaar zijn als oudere daders beschouwd. De groep jongere daders bestaat uit 2.743 personen (61,3%), de groep oudere daders uit 1.735 (38,7%). Het aandeel vrouwen is in de groep oudere daders (10,6%) significant groter dan in de groep jongeren (6,9%): $\chi^2 = 18,79$; $df = 1$; $p < .001$.

Uit tabel 18 blijkt dat de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') bij jongere en oudere daders op alle schalen significant anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen. Terwijl in de vorige paragrafen over het algemeen steeds één van de vergeleken groepen in verhouding tot de andere groep de meeste problemen vertoonde, zijn de resultaten van de vergelijking tussen jongere en oudere daders blijkens de residuen een stuk gemêleerder. Met betrekking tot vijf door de RISC gemeten probleemgebieden is er bij jongere daders in vergelijking met oudere daders vaker sprake van problemen; zij scoren op deze gebieden minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Het gaat hierbij om de gebieden met betrekking tot delictgeschiedenis, huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld en relaties met vrienden en kennissen. Oudere daders hebben echter in vergelijking met jongeren vaker problemen met betrekking tot relaties met partner en gezin, alcoholgebruik en emotioneel welzijn; zij scoren in verhouding tot jongeren minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één van beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Met betrekking tot druggebruik zijn bij jongere daders in vergelijking met oudere daders vaker problemen aanwezig, maar deze problemen blijken minder vaak ernstig te zijn; jongere daders scoren in verhouding tot oudere daders vaker in de categorie 'aanwezig', maar minder vaak in de categorie 'in ernstige mate aanwezig'. De residuen wijzen niet op het bestaan van een verschil in het percentage jongere en oudere daders bij wie problemen op dit gebied afwezig zijn. Op het gebied van denkpatronen, gedrag en vaardigheden is bij jongere daders in verhouding tot

¹⁶ Zie noot 8.

Tabel 18 Verschillen op de RISC-schalen tussen jongere en oudere ouders¹⁷

Schaal	Aanwezigheid van een crimino- geen probleem	Jongeren	Ouderen	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	2.455	1.529	40,37***
	Afwezig	62,6	71,1	
	Aanwezig	31,5	26,2	
	In ernstige mate aanwezig	5,9	2,7	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	1.856	1.223	6,09*
	Afwezig	68,5	72,7	
	Aanwezig	22,8	19,7	
	In ernstige mate aanwezig	8,7	7,6	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	2.742	1.732	26,74***
	Afwezig	34,2	41,9	
	Aanwezig	47,0	41,6	
	In ernstige mate aanwezig	18,7	16,5	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	2.739	1.734	6,03*
	Afwezig	56,9	60,5	
	Aanwezig	38,2	34,6	
	In ernstige mate aanwezig	5,0	4,9	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	2.743	1.733	15,54***
	Afwezig	55,1	49,2	
	Aanwezig	30,9	35,8	
	In ernstige mate aanwezig	14,0	15,1	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	2.735	1.724	106,78***
	Afwezig	53,1	68,6	
	Aanwezig	38,8	25,2	
	In ernstige mate aanwezig	8,1	6,1	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	2.428	1.438	60,96***
	Afwezig	61,0	63,3	
	Aanwezig	26,5	17,4	
	In ernstige mate aanwezig	12,5	19,3	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	2.736	1.732	27,42***
	Afwezig	64,9	57,9	
	Aanwezig	15,6	16,6	
	In ernstige mate aanwezig	19,4	25,5	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	2.741	1.731	52,89***
	Afwezig	73,1	64,9	
	Aanwezig	15,1	15,8	
	In ernstige mate aanwezig	11,7	19,4	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	2.737	1.730	17,33***
	Afwezig	19,8	22,4	
	Aanwezig	68,4	62,5	
	In ernstige mate aanwezig	11,8	15,1	
Schaal 12 Houding	Aantal	2.731	1.729	7,46*
	Afwezig	54,4	54,8	
	Aanwezig	34,3	31,5	
	In ernstige mate aanwezig	11,3	13,7	

* p < .05

*** p < .001

oudere ouders minder vaak sprake van de afwezigheid van problemen, vaker van de aanwezigheid van problemen, maar minder vaak sprake van ernstige problemen. Met betrekking tot houding blijken er na bestudering van de residuen geen verschillen te bestaan tussen het percentage jongere en oudere ouders dat in de categorieën 'afwezig' en 'aanwezig' scoort. Ernstige problemen op dit gebied blij-

¹⁷ Zie noot 8.

ken echter bij jongeren in vergelijking met oudere ouders minder vaak voor te komen.

Samenvattend kan worden gesteld dat jongere ouders in vergelijking met oudere ouders op het gebied van delictgeschiedenis, huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld en relaties met vrienden en familie vaker problemen hebben. Met betrekking tot druggebruik, denkpatronen en gedrag hebben jongere ouders in vergelijking met oudere ouders weliswaar vaker problemen, maar tevens minder vaak ernstige problemen. In vergelijking met oudere ouders hebben jongeren minder problemen op het gebied van relaties en gezin, alcoholgebruik, emotioneel welzijn en houding.

Uit tabel 19 is af te leiden dat de verdeling op de RISC-totaalscore tussen jongere en oudere ouders significant anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen bestaan tussen beide groepen. Jongeren blijken in verhouding tot ouderen minder vaak een laag recidiverisico te hebben en vaker een middelhoog of een hoog recidiverisico.

Tabel 19 Verschillen op de RISC-totaalscore tussen jongere en oudere ouders¹⁸

	Risico op recidive	Jongeren	Ouderen	χ^2
RISC-totaalscore	Aantal	2.444	1.519	25,82***
	Laag	26,6	34,0	
	Midden	53,5	48,9	
	Hoog	20,0	17,1	

*** $p < .001$

3.6 Verschillen tussen herkomstgroepen

De groep ouders die in aanmerking komt voor gedragsinterventies is nader in te delen naar herkomst. Bijna 60% van de groep bestaat uit autochtonen (N=2.682) en ruim een derde van de groep bestaat uit niet-westerse allochtonen (N=1.629). Een klein deel van de onderzoeksgroep is van westerse komaf (N=163). Van vier mensen is de herkomstgroep niet bekend: deze zijn niet in de analyse opgenomen. De gemiddelde leeftijd van de groepen verschilt significant: $\chi^2 = 84,88$; $df = 2$; $p < .001$. Niet-westerse allochtonen zijn gemiddeld met 30 jaar en 3 maanden het jongst, gevolgd door de groep autochtonen, die gemiddeld 33 jaar en 9 maanden zijn. De westerse allochtonen zijn met gemiddeld 35 jaar en 2 maanden het oudst. De groep westerse allochtonen heeft met 12,9% vrouwen het grootste aandeel vrouwen. In de groepen autochtonen en niet-westerse allochtonen maken vrouwen respectievelijk 8,7% en 7,4% uit. De verdeling tussen mannen vrouwen is in de drie groepen significant anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de groepen: $\chi^2 = 6,50$; $df = 2$; $p = .039$. Bestudering van de residuen wijst uit dat het verschil vooral zit in het percentage vrouwen in de groep westerse allochtonen: dat ligt hoger dan in de twee andere groepen.

In tabel 20 worden de resultaten weergegeven van de vergelijking tussen deze drie groepen. Steeds is nagegaan of de verdeling van af- en aanwezigheid van crimino-

¹⁸ Zie noot 8.

gene factoren (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') bij de drie herkomstgroepen anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de drie groepen. Op negen van de elf RISc-schalen blijkt de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren bij de drie herkomstgroepen significant anders te zijn. Met betrekking tot *Delictgegevens* en *Druggebruik* bestaan geen significante verschillen tussen de groepen.

Bestudering van de residuen wijst uit dat autochtonen in verhouding tot de twee andere groepen op vijf gebieden minder problemen hebben; zij scoren vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Dit geldt voor huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld, relaties met vrienden en kennissen en houding. Met betrekking tot relaties met partner en gezin, alcoholproblemen en emotioneel welzijn hebben autochtonen daarentegen in vergelijking met de twee andere groepen vaker problemen; zij scoren minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'.

Naast de gebieden waarop geen van de groepen van de andere twee verschilt – delictgeschiedenis en druggebruik – verschillen autochtonen wat betreft denkpatronen, gedrag en vaardigheden evenmin van de twee andere groepen.

Niet-westerse allochtonen blijken in vergelijking met de twee andere groepen op vijf van de RISc-gebieden meer problemen te hebben; zij scoren minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Dit zijn dezelfde probleemgebieden als die waarop autochtonen minder problemen vertonen: huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld, relaties met vrienden en kennissen en houding. Eveneens in tegenstelling tot autochtonen blijken niet-westerse allochtonen in vergelijking met de twee andere groepen minder problemen te hebben met betrekking tot relaties met partner en gezin, alcoholproblemen en emotioneel welzijn; zij scoren vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Op het gebied van denkpatronen, gedrag en vaardigheden vertonen niet-westerse allochtonen niet meer of minder problemen dan de twee andere groepen, net zo min als met betrekking tot delictgeschiedenis en druggebruik.

Westerse allochtonen blijken op vrijwel alle RISc-gebieden niet anders te scoren dan verwacht had mogen worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de drie groepen. De enige uitzonderingen hierop worden gevormd door inkomen en omgaan met geld en denkpatronen, gedrag en vaardigheden. Op beide gebieden blijkt uit de residuen dat westerse allochtonen in vergelijking met de twee andere groepen minder problemen vertonen. Zij scoren vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in de categorie 'aanwezig'. Met betrekking tot ernstige problemen wijzen de residuen niet op het bestaan van verschillen tussen de drie groepen.

Tabel 20 Verschillen op de RiSc-schalen tussen autochtonen, westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen¹⁹

Schaal	Aanwezigheid van een crimino- geen probleem	Autoch- toon	Westers	Niet- westers	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	2.471	150	1.359	8,65 ^{n.s.}
	Afwezig	66,9	71,3	63,1	
	Aanwezig	28,8	24,0	31,5	
	In ernstige mate aanwezig	4,3	4,7	5,4	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	1.999	115	961	11,17*
	Afwezig	71,5	73,0	67,1	
	Aanwezig	21,1	21,7	22,5	
	In ernstige mate aanwezig	7,4	5,2	10,4	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	2.679	163	1.628	64,13***
	Afwezig	41,8	36,8	29,7	
	Aanwezig	41,5	47,2	50,5	
	In ernstige mate aanwezig	16,8	16,0	19,8	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	2.680	163	1.626	45,27***
	Afwezig	61,6	66,3	52,0	
	Aanwezig	34,0	27,0	42,3	
	In ernstige mate aanwezig	4,4	6,7	5,7	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	2.681	163	1.628	23,96***
	Afwezig	51,1	46,6	56,3	
	Aanwezig	32,9	34,4	32,4	
	In ernstige mate aanwezig	16,0	19,0	11,4	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	2.672	162	1.621	13,07*
	Afwezig	60,8	64,8	55,8	
	Aanwezig	32,0	29,6	36,5	
	In ernstige mate aanwezig	7,2	5,6	7,8	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	2.305	143	1.415	5,06 ^{n.s.}
	Afwezig	62,3	67,8	60,4	
	Aanwezig	23,2	17,5	23,5	
	In ernstige mate aanwezig	14,4	14,7	16,1	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	2.676	163	1.625	91,02***
	Afwezig	56,8	65,6	70,7	
	Aanwezig	17,3	14,7	14,0	
	In ernstige mate aanwezig	25,9	19,6	15,3	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	2.680	163	1.625	95,31***
	Afwezig	64,9	69,9	78,3	
	Aanwezig	17,5	10,4	12,3	
	In ernstige mate aanwezig	17,6	19,6	9,4	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	2.676	163	1.624	15,62**
	Afwezig	20,6	32,5	19,8	
	Aanwezig	66,7	56,4	66,3	
	In ernstige mate aanwezig	12,7	11,0	13,9	
Schaal 12 Houding	Aantal	2.676	163	1.617	40,35***
	Afwezig	57,6	58,3	48,9	
	Aanwezig	32,0	27,0	36,0	
	In ernstige mate aanwezig	10,4	14,7	15,1	

^{n.s.} niet significant

* $p < .05$

** $p < .01$

*** $p < .001$

¹⁹ Zie noot 8.

Uit tabel 21 blijkt dat de verdeling op de RISc-totaalscore tussen autochtonen, westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen significant anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen bestaan tussen beide groepen. Uit de residuen blijkt dat autochtonen in vergelijking met de twee andere groepen vaker een laag recidiverisico hebben en minder vaak een middelhoog of een hoog recidiverisico. Niet-westerse allochtonen hebben in verhouding tot de twee andere groepen minder vaak een laag recidiverisico en vaker een middelhoog of een hoog recidiverisico. Op basis van de residuen kan niet geconcludeerd worden dat westerse allochtonen anders zouden scoren dan de twee andere groepen.

Tabel 21 Verschillen op de RISc-totaalscore tussen autochtonen, westerse allochtonen en niet-westerse allochtonen²⁰

	Risico op recidive	Autochtoon	Westers	Niet-westers	χ^2
RISc-totaalscore	Aantal	2.461	149	1.349	31,70***
	Laag	32,1	34,9	23,8	
	Midden	49,7	49,0	55,7	
	Hoog	18,1	16,1	20,5	

*** $p < .001$

3.7 Verschillen tussen plegers van verschillende typen delicten

Om na te gaan of plegers van verschillende typen delicten van elkaar verschillen met betrekking tot de aan- of afwezigheid van criminogene factoren is de groep daders die voor gedragsinterventies in aanmerking komt, nader onderverdeeld naar het type delict waarvoor zij op het moment van de afname van de RISc werden vervolgd. Op basis van de delictcategorie die in OMDATA bij de uitspraak door de rechter of de beslissing van de officier van justitie staat vermeld, is een indeling gemaakt in plegers van geweldsdelicten, plegers van vermogensdelicten en plegers van overige delicten. Onder geweld worden de volgende delicten verstaan: verkrachting, aanranding, overige seksuele misdrijven, bedreiging, misdrijven tegen het leven, mishandeling, dood/letsel door schuld, diefstal met geweld, afpersing. Onder vermogensdelicten worden de volgende delicten verstaan: valsheidsmisdrijven, eenvoudige diefstal, diefstal door middel van braak, overige gekwalificeerde diefstal, verduistering, bedrog, heling. In de categorie overig zijn de volgende delicten opgenomen: misdrijven tegen de openbare orde, gemeengevaarlijke delicten, misdrijven tegen het openbaar gezag, schennis der eerbaarheid, vernieling, overige misdrijven Wetboek van Strafrecht, rijden onder invloed, doorrijden na ongeval, overig Wegenverkeerswet (zowel WVV94 als de oude WVV), economische delicten, harddrugs, softdrugs, wet wapens en munitie, overige wetten, overtredingen Wetboek van Strafrecht.

De groep daders die voor gedragsinterventies in aanmerking komt, bestaat uit 2.545 geweldsdelinquenten (56,8%), 1.009 vermogensdelinquenten (22,5%) en 918 overige delinquenten (20,5%). Van zes daders is niet bekend voor welk type delict zij werden vervolgd (zij zijn niet bij de analyse betrokken). Het verschil in gemiddelde leeftijd tussen de drie dadergroepen is significant: $\chi^2 = 8,25$; $df = 2$; $p = .016$.

²⁰ Zie noot 8.

Plegers van vermogensdelicten zijn met gemiddeld 31 jaar en 6 maanden het jongst. In de zowel de groep plegers van geweldsdelicten als de groep plegers van overige delicten ligt de gemiddelde leeftijd op 32 jaar en 10 maanden. De groep plegers van overige delicten heeft met 13,6% vrouwen het grootste aandeel vrouwen. In de groepen vermogensdelinquenten en geweldsdelinquenten maken vrouwen respectievelijk 11,3% en 5,3% uit. De verdeling mannen en vrouwen wijkt in de drie groepen significant af van wat verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de groepen: $\chi^2 = 76,46$; $df = 2$; $p < .001$. Uit de residuen blijkt dat dit verschil hem vooral zit in het kleinere percentage vrouwen in de groep plegers van geweldsdelicten. Het aandeel vrouwen in de twee andere groepen is, steeds in vergelijking met de rest van de onderzoeksgroep, groter dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de drie dadergroepen.

In tabel 22 worden de resultaten weergegeven van de vergelijking tussen deze drie groepen. Steeds is nagegaan of de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') bij de drie dadergroepen anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de drie groepen. Op alle RISC-schalen blijkt de associatie tussen dadergroepen en de criminogene factoren significant te zijn. Uit bestudering van de residuen blijkt dat plegers van geweldsdelicten in vergelijking met de twee andere groepen minder vaak problemen hebben op het gebied van delictgeschiedenis, huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld, relaties met vrienden en kennissen en druggebruik; zij scoren vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig' dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen de drie groepen. Met betrekking tot relaties met partner en gezin, alcoholgebruik en denkpatronen / gedrag vertonen geweldsdelinquenten daarentegen in vergelijking met de twee andere groepen vaker problemen; zij scoren minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Met betrekking tot emotioneel welzijn en houding wijzen de residuen niet op het bestaan van verschillen tussen de drie dadergroepen.

Gegeven de residuen blijken plegers van vermogensdelicten in vergelijking met de twee andere groepen op veel terreinen meer problemen te hebben. Dit geldt voor de gebieden delictgeschiedenis, huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld, relaties met vrienden en kennissen, druggebruik, emotioneel welzijn en houding. Op al deze gebieden scoren vermogensdelinquenten in verhouding tot de twee andere groepen minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in de categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Ook met betrekking tot denkpatronen en gedrag scoren vermogensdelinquenten in verhouding tot de twee andere groepen minder vaak in de categorie 'afwezig', maar uit de residuen blijkt dat hun scores op de categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig' niet afwijken van die van de twee andere groepen. Met betrekking tot alcoholgebruik blijken plegers van vermogensdelicten in vergelijking met de twee andere groepen minder vaak problemen te hebben; zij scoren vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in de categorie 'in ernstige mate aanwezig'. De residuen wijzen

Tabel 22 Verschillen op de RISC-schalen met betrekking tot delictsoort²¹

Schaal	Aanwezigheid van een crimino- geen probleem	Geweld	Vermogen	Overig	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	2.238	899	841	210,74***
	Afwezig	68,5	47,2	78,6	
	Aanwezig	27,7	44,6	18,3	
	In ernstige mate aanwezig	3,8	8,2	3,1	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	1.788	653	632	114,09***
	Afwezig	73,0	55,1	77,5	
	Aanwezig	20,6	28,6	17,1	
	In ernstige mate aanwezig	6,4	16,2	5,4	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	2.544	1.008	916	186,91***
	Afwezig	41,0	21,1	44,2	
	Aanwezig	43,6	50,3	43,0	
	In ernstige mate aanwezig	15,4	28,6	12,8	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	2.542	1.009	916	375,95***
	Afwezig	66,7	35,0	60,5	
	Aanwezig	30,6	52,3	36,9	
	In ernstige mate aanwezig	2,7	12,7	2,6	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	2.544	1.008	918	95,83***
	Afwezig	48,0	52,4	66,7	
	Aanwezig	35,9	32,9	24,1	
	In ernstige mate aanwezig	16,2	14,7	9,3	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	2.531	1.008	914	188,79***
	Afwezig	64,5	41,0	64,0	
	Aanwezig	28,7	47,2	31,9	
	In ernstige mate aanwezig	6,8	11,8	4,0	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	2.125	929	807	243,29***
	Afwezig	66,1	43,9	71,0	
	Aanwezig	22,2	26,8	21,4	
	In ernstige mate aanwezig	11,7	29,3	7,6	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	2.538	1.007	917	40,45***
	Afwezig	59,7	66,3	64,4	
	Aanwezig	15,1	16,7	17,9	
	In ernstige mate aanwezig	25,1	17,0	17,7	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	2.541	1.007	918	24,22***
	Afwezig	69,7	65,4	75,6	
	Aanwezig	15,7	17,6	12,0	
	In ernstige mate aanwezig	14,6	17,0	12,4	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	2.538	1.005	918	94,20***
	Afwezig	18,4	17,2	30,9	
	Aanwezig	66,7	68,7	62,0	
	In ernstige mate aanwezig	14,9	14,1	7,1	
Schaal 12 Houding	Aantal	2.533	1.005	916	43,98***
	Afwezig	54,0	48,2	62,7	
	Aanwezig	33,5	36,9	28,6	
	In ernstige mate aanwezig	12,5	14,9	8,7	

*** p < .001

uit dat er op het gebied van relaties met partner, gezins- en familieleden geen verschillen bestaan tussen plegers van vermogensdelicten en de twee andere groepen. Plegers van overige delicten hebben blijkens de residuen over het algemeen in verhouding tot de twee andere groepen minder problemen op de gebieden die door

²¹ Zie noot 8.

de RISC in kaart worden gebracht. Met betrekking tot delictgeschiedenis, huisvesting en wonen, opleiding en werk, relaties met partner en gezin, relaties met vrienden en kennissen, druggebruik, emotioneel welzijn, denkpatronen en gedrag en houding scoren zij in vergelijking met de twee andere groepen vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Zowel met betrekking tot inkomen en omgaan met geld als met betrekking tot alcoholgebruik is bij plegers van overige delicten in vergelijking met de twee andere groepen minder vaak sprake van ernstige problemen. Met betrekking tot af- of aanwezigheid van problemen zijn er op basis van de residuen geen verschillen aan te wijzen tussen plegers van overige delicten en de twee andere groepen.

Uit tabel 23 blijkt dat de verdeling op de RISC-totaalscore tussen plegers van verschillende typen delicten significant anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen bestaan tussen de drie groepen daders (geweld, vermogen, overig). Plegers van vermogensdelicten hebben in verhouding tot de twee andere groepen minder vaak een laag recidiverisico en vaker een hoog recidiverisico. Plegers van geweldsdelicten hebben in vergelijking met de plegers van vermogensdelicten vaker een laag recidiverisico en minder vaak een hoog recidiverisico. Plegers van overige delicten hebben in verhouding tot de twee andere groepen vaker een laag recidiverisico en minder vaak een hoog recidiverisico. Op basis van de residuen kan niet geconcludeerd worden dat het percentage daders dat een middelhoog recidiverisico heeft, tussen de drie groepen verschilt.

Tabel 23 Verschillen op de RISC-totaalscore met betrekking tot delictsoort²²

	Risico op recidive	Geweld	Vermogen	Overig	χ^2
RISC-totaalscore	Aantal	2.227	892	838	257,36***
	Laag	31,1	15,2	39,7	
	Midden	52,9	50,2	50,6	
	Hoog	16,1	34,5	9,7	

*** p < .001

3.8 Verschillen tussen plegers van huiselijk geweld en overige daders

Zoals in hoofdstuk 2 is beschreven kon de prevalentie van plegers van huiselijk geweld worden nagegaan op basis van de RISC's van 1.409 daders die geselecteerd waren uit de oorspronkelijke onderzoeksgroep (die niet per definitie in aanmerking komt voor gedragsinterventies). Om na te gaan in hoeverre huiselijk geweldplegers verschillen van overige daders uit de oorspronkelijke onderzoeksgroep (N=5.334), zijn χ^2 -tests uitgevoerd.

Plegers van huiselijk geweld zijn gemiddeld bijna vier jaar ouder dan overige daders: de gemiddelde leeftijd van beide groepen is 36 jaar en 10 maanden respectievelijk exact 33 jaar. Dit verschil is significant: $t = -11,14$; $df = 2.3087,25$; $p < .001$ (tweezijdig getoetst). Het percentage vrouwen ligt onder huiselijk geweldplegers, niet verrassend, lager dan bij overige daders: 5,5% respectievelijk 10,2%. Ook dit verschil is significant: $\chi^2 = 30,07$; $df = 1$; $p < .001$.

²² Zie noot 8.

Uit tabel 24 blijkt dat de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene factoren (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') bij plegers van huiselijk geweld en plegers van overige delicten op tien van de elf RISC-schalen significant anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen. Op tien van de elf RISC-schalen is de associatie tussen dadergroepen en de criminogene factoren significant. Met betrekking tot zes door de RISC gemeten probleemgebieden is er bij plegers van huiselijk geweld in vergelijking met overige daders minder vaak sprake van problemen; uit de residuen komt naar voren dat zij op deze gebieden vaker in de categorie 'afwezig' scoren en minder vaak in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Het gaat hierbij om de gebieden met betrekking tot delictgeschiedenis, huisvesting en wonen, opleiding en werk, inkomen en omgaan met geld, relaties met vrienden en kennissen en druggebruik. Plegers van huiselijk geweld hebben echter in vergelijking met overige daders vaker problemen met betrekking tot relaties met partner en gezin, alcoholgebruik en denkpatronen en gedrag; zij scoren volgens de residuen in verhouding tot overige daders minder vaak in de categorie 'afwezig' en vaker in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Met betrekking tot houding tonen de residuen aan dat er geen sprake is van verschillen tussen het percentage plegers van huiselijk geweld en overige daders dat in de categorieën 'afwezig' en 'aanwezig' scoort. Ernstige problemen op dit gebied komen echter bij plegers van huiselijk geweld in vergelijking met overige daders minder vaak voor. Met betrekking tot de schaal emotioneel welzijn blijkt uit de χ^2 -test dat er geen significante verschillen bestaan tussen de groepen.

Samengevat kan gesteld worden dat plegers van huiselijk geweld in een groot aantal opzichten minder criminogene problemen hebben dan overige daders, maar dat dit op het gebied van relaties met partner en gezinsleden, alcoholgebruik en denkpatronen / gedrag niet het geval is. Mogelijk dat dit voor deze groep specifieke aanknopingspunten biedt voor de inzet van gedragsinterventies.

Tabel 24 Verschillen op de RISC-schalen tussen plegers van huiselijk geweld en overige daders²³

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Huiselijk geweld	Overige daders	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	1.390	4.318	82,65***
	Afwezig	80,9	68,3	
	Aanwezig	17,0	27,4	
	In ernstige mate aanwezig	2,1	4,3	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	1.298	3.793	32,90***
	Afwezig	77,0	73,7	
	Aanwezig	19,6	18,3	
	In ernstige mate aanwezig	3,4	8,0	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	1.407	5.328	79,48***
	Afwezig	54,3	41,6	
	Aanwezig	34,8	41,3	
	In ernstige mate aanwezig	10,9	17,1	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	1.407	5.327	137,15***
	Afwezig	77,1	61,5	
	Aanwezig	22,1	33,5	
	In ernstige mate aanwezig	0,8	5,0	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	1.408	5.325	603,09***
	Afwezig	26,2	62,8	
	Aanwezig	51,7	26,6	
	In ernstige mate aanwezig	22,1	10,6	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	1.400	5.308	242,09***
	Afwezig	83,8	61,8	
	Aanwezig	14,0	31,2	
	In ernstige mate aanwezig	2,2	7,0	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	1.087	4.580	74,86***
	Afwezig	77,2	64,6	
	Aanwezig	16,9	21,6	
	In ernstige mate aanwezig	5,9	13,8	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	1.405	5.319	20,40***
	Afwezig	59,4	65,0	
	Aanwezig	15,8	15,4	
	In ernstige mate aanwezig	24,8	19,6	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	1.407	5.325	0,28 ^{n.s.}
	Afwezig	71,5	72,2	
	Aanwezig	14,1	13,8	
	In ernstige mate aanwezig	14,4	14,0	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	1.404	5.319	9,29**
	Afwezig	23,7	27,7	
	Aanwezig	63,5	60,5	
	In ernstige mate aanwezig	12,7	11,8	
Schaal 12 Houding	Aantal	1.405	5.288	7,87*
	Afwezig	59,2	56,4	
	Aanwezig	30,4	30,5	
	In ernstige mate aanwezig	10,4	13,1	

^{n.s.} niet significant

* p < .05

** p < .01

*** p < .001

²³ In verband met de aard van de analyse zijn missende waarden buiten beschouwing gelaten. Hierdoor vertonen de percentages een afwijking ten opzichte van de prevalentietabellen die in hoofdstuk 2 (plegers van huiselijk geweld) en de bijlage (overige daders) zijn opgenomen.

Tabel 25 laat zien dat de verdeling op de RISC-totaalscore tussen plegers van huiselijk geweld en plegers van overige delicten significant anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen bestaan tussen beide groepen. Plegers van huiselijk geweld hebben in verhouding tot plegers van andere delicten vaker een laag recidiverisico en minder vaak een hoog recidiverisico. Met betrekking tot het percentage plegers van huiselijk geweld en overige daders dat een middelhoog recidiverisico heeft, wijzen de residuen niet op verschillen.

Tabel 25 Verschillen op de RISC-totaalscore tussen plegers van huiselijk geweld en overige daders²⁴

	Risico op recidive	Huiselijk geweld	Overige daders	χ^2
RISC-totaalscore	Aantal	1.381	4.293	68,73***
	Laag	43,0	35,5	
	Midden	48,0	46,7	
	Hoog	9,0	17,8	

*** $p < .001$

3.9 Verschillen tussen plegers van zedendelicten en overige daders

Om na te gaan in hoeverre plegers van zedendelicten (N=497) met betrekking tot de af- of aanwezigheid van criminogene problemen verschillen van daders die wegens andere delicten worden vervolgd (op het moment dat de RISC bij hen werd afgenomen) (N=6.426) zijn χ^2 -tests uitgevoerd. De groep plegers van zedendelicten is gemiddeld ongeveer zeven jaar ouder dan de groep overige daders: 40 jaar en 9 maanden tegenover 33 jaar en 3 maanden. Dit verschil is significant: $t = -11,47$; $df = 549,70$; $p < .001$ (tweezijdig getoetst). In de groep plegers van zedendelicten zitten minder vrouwen dan in de groep overige daders: 2,0% tegen 9,8%. Ook dit verschil is significant: $\chi^2(1) = 33,33$; $p < .001$.

In tabel 26 zijn de resultaten weergegeven van de vergelijking op de RISC-schalen tussen plegers van zedendelicten en overige daders. Op alle elf RISC-schalen is de verdeling van af- en aanwezigheid van criminogene problemen (in de categorieën 'afwezig', 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig') significant anders dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen zouden bestaan tussen beide groepen. Uit bestudering van de residuen blijkt dat met betrekking tot alle door de RISC in kaart gebrachte probleemgebieden bij zedendelinquenten in vergelijking met overige daders minder vaak sprake is van problemen; zij scoren op deze gebieden vaker in de categorie 'afwezig' en minder vaak in één of beide categorieën 'aanwezig' en 'in ernstige mate aanwezig'. Gezien de ernst van het soort delicten dat deze groep heeft gepleegd, is het opmerkelijk dat zij op alle gebieden in gunstige zin verschillen van de overige delinquenten. Dit lijkt niet al te veel handvatten te bieden voor het opzetten van een interventieaanbod voor plegers van zedendelicten.

²⁴ Zie noot 18.

Tabel 26 Verschillen op de RISC-schalen tussen zedendelinquenten en overige delinquenten²⁵

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Zeden-delinquenten	Overige delinquenten	χ^2
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Aantal	385	5.323	55,76***
	Aanwezig	11,7	25,8	
	In ernstige mate aanwezig	0,5	4,0	
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Aantal	403	4.688	38,51***
	Afwezig	86,6	73,5	
	Aanwezig	12,2	19,2	
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Aantal	495	6.240	88,29***
	Afwezig	64,0	42,7	
	Aanwezig	28,5	40,9	
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Aantal	497	6.237	99,55***
	Afwezig	85,1	63,1	
	Aanwezig	14,3	32,5	
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Aantal	496	6.237	36,99***
	Afwezig	68,1	54,1	
	Aanwezig	23,4	32,5	
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Aantal	494	6.214	55,62***
	Afwezig	81,6	65,2	
	Aanwezig	14,6	28,7	
Schaal 8 Druggebruik	Aantal	368	5.299	77,72***
	Afwezig	87,2	65,6	
	Aanwezig	11,1	21,3	
Schaal 9 Alcoholgebruik	Aantal	495	6.229	31,30***
	Afwezig	73,3	63,0	
	Aanwezig	15,6	15,5	
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Aantal	496	6.236	18,88***
	Afwezig	79,8	71,4	
	Aanwezig	11,9	14,0	
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Aantal	494	6.229	24,54***
	Afwezig	36,2	26,2	
	Aanwezig	54,7	61,6	
Schaal 12 Houding	Aantal	491	6.202	9,25**
	Afwezig	63,5	56,5	
	Aanwezig	26,1	30,8	
	In ernstige mate aanwezig	10,4	12,7	

** p < .01

*** p < .001

Zoals op basis van de vergelijking van de schaalscores van zedendelinquenten en overige delinquenten verwacht mocht worden, blijkt uit tabel 27 dat de verdeling op de RISC-totaalscore tussen zedendelinquenten en plegers van overige delicten significant anders is dan verwacht mag worden wanneer er geen verschillen bestaan tussen beide groepen. De residuen wijzen uit dat plegers van zedendelicten

²⁵ In verband met de aard van de analyse zijn missende waarden buiten beschouwing gelaten. Hierdoor vertonen de percentages een afwijking ten opzichte van de prevalentietabellen die in hoofdstuk 2 (plegers van zedendelicten) en de bijlage (overige daders) zijn opgenomen.

in verhouding tot plegers van andere delicten vaker een laag recidiverisico hebben en minder vaak een middelhoog of een hoog recidiverisico.

Tabel 27 Verschillen op de RISC-totaalscore tussen zedendelinquenten en overige delinquenten²⁶

	Risico op recidive	Zeden-delinquenten	Overige delinquenten	χ^2
RISC-totaalscore	Aantal	383	5.291	87,94***
	Laag	58,0	35,8	
	Midden	37,6	47,7	
	Hoog	4,4	16,5	

*** $p < .001$

²⁶ In verband met de aard van de analyse zijn missende waarden buiten beschouwing gelaten. Hierdoor vertonen de percentages een afwijking ten opzichte van de prevalentietabellen die in hoofdstuk 2 (plegers van zedendelicten) en de bijlage (overige daders) zijn opgenomen.

4 Discussie en slot

4.1 Inleiding

Dit rapport doet verslag van een onderzoek naar de prevalentie en de aard van criminogene factoren bij de groep daders die in aanmerking komt voor het volgen van gedragsinterventies. Deze groep bestaat uit daders met een strafrestant van vier maanden of meer en daders aan wie een extramurale toezichtsmaatregel is opgelegd. Om de aard en omvang van criminogene factoren bij daders die voor gedragsinterventies in aanmerking komen in kaart te brengen, is gebruik gemaakt van de RISC. De RISC maakt een inschatting van de kans op recidive en van de statische en dynamische criminogene factoren die aan dit risico ten grondslag liggen. In dit onderzoek wordt de betrouwbaarheid en validiteit van de RISC niet onderzocht, dit wordt in ander onderzoek bestudeerd. Evenmin wordt de theoretische onderbouwing van de RISC-schalen belicht.

Het onderhavige onderzoek diende een overzicht te geven van de prevalentie en de aard van criminogene factoren in deze doelgroep en in twee subgroepen waar extra beleidsaandacht naar uitgaat: zedendelinquenten en plegers van huiselijk geweld. Daarnaast beoogde dit onderzoek na te gaan welke eventuele verschillen bestaan in aard en omvang van criminogene factoren tussen verschillende dadergroepen.

In 2003 verscheen, zoals in hoofdstuk 1 reeds is opgemerkt, het eindrapport van een vergelijkbaar onderzoek (Vogelvang et al., 2003). Wetenschappelijk verantwoorde vergelijkingen tussen dat rapport en het onderhavige onderzoek kunnen nauwelijks worden gemaakt. In het onderzoek uit 2003 werd niet met de RISC gewerkt en niet voor alle criminogene factoren werden somscores berekend. Een aantal zaken valt echter op. De conclusie van Vogelvang et al. dat statische en dynamische criminogene factoren duidelijk aanwezig zijn in de door hen onderzochte groep, wordt in het onderhavige onderzoek bevestigd. Helemaal nieuw is deze bevinding natuurlijk niet. Er is een lange onderzoekstraditie binnen de criminologie en de forensische psychologie naar de impact van statische en dynamische factoren op crimineel gedrag (Brame, Bushway & Paternoster, 1999; Hanson & Morton-Bourgon, 2005; Nedopil, 2006).

Een aantal andere bevindingen wordt echter niet gerepliceerd. Zo blijkt de onderzoeksgroep van Vogelvang et al. (2003) minder vaak problemen te rapporteren met betrekking tot denkpatronen, gedrag en vaardigheden (schaal 11) dan de onderzoeksgroep uit de onderhavige studie: bij 43,4% respectievelijk 79% is sprake van een criminogeen probleem. Wellicht dat dit verschil verklaard kan worden doordat Vogelvang et al. gebruik maakten van interviews, afgenomen door student-assistenten, terwijl de data in het onderhavige onderzoek betrekking hebben op de inschatting die wordt gemaakt door speciaal daartoe opgeleide reclasseringsswerkers op basis van zowel gesprekken als dossierinformatie. Een andere mogelijke verklaring kan echter liggen in het gegeven dat sinds ongeveer drie jaar een nieuwe gedragsinterventie beschikbaar is, de Training voor Cognitieve Vaardigheden (Co-Va). Deze interventie is specifiek bedoeld om in te zetten bij daders met proble-

men op het gebied van denkpatronen, gedrag en vaardigheden. Het is denkbaar dat de beschikbaarheid van deze interventie ertoe heeft geleid dat er is ‘gezocht’ naar geschikte kandidaten wat een ‘opdrijvend’ effect kan hebben gehad op de scores op RISC-schaal 11. Wat evenwel tegen een dergelijke verklaring pleit, is het feit dat de interventie in de periode waarin de in het onderhavige onderzoek gebruikte RISC’s zijn afgenomen slechts op vijf pilotlocaties beschikbaar was. Het ligt weinig voor de hand dat de RISC’s die in die regio’s zijn afgenomen, de prevalentie van denkproblemen in de gehele database weten op te trekken.

Vogelvang et al. (2003) concluderen dat in hun onderzoeksgroep het vaakst problemen worden gerapporteerd met betrekking tot psychisch welbevinden, arbeidsverleden, een delictgerelateerde kennissenkring en financiën. In het onderhavige onderzoek wordt eveneens gevonden dat een groot deel van de onderzoeksgroep problemen heeft op het gebied van opleiding en werk (62,7%). Hiermee neemt het na problemen op het gebied van denkpatronen, gedrag en vaardigheden een tweede plaats in. In de top vijf van probleemgebieden wordt het echter gevolgd door relaties met partner en gezin (47,2%) en houding (45,3%). Financiën en relaties met vrienden en kennissen komen met 41,6% en 40,7% op de vijfde respectievelijk de zesde plaats en emotioneel welzijn hoort tot de terreinen waarop de minste problemen worden gerapporteerd.

Hoewel een vergelijking tussen beide onderzoeken, zoals gezegd, niet mogelijk is, zijn er naast een aantal overeenkomsten tevens een aantal verschillen in de resultaten van de twee onderzoeken. Of de verklaring voor deze verschillen moet worden gezocht in de verschillen tussen beide onderzoeksgroepen, de verschillen in beide methoden van dataverzameling, de verschillen in gebruikt onderzoeksinstrumentarium of in iets anders, is evenwel niet te zeggen.

4.2 Wie komen in aanmerking voor gedragsinterventies?

De resultaten van dit onderzoek dienden, naast inzicht bieden in aard en omvang van criminogene factoren, tevens een indicatie te bieden van het aantal daders dat in aanmerking komt voor gedragsinterventies.

Een schatting van het *aantal* daders dat voor interventies in aanmerking komt is evenwel niet te geven. Immers, er is in dit onderzoek niet gewerkt met een steekproef uit de totale populatie daders met een strafrestant van meer dan vier maanden of een extramurale toezichtsmaatregel, maar met een bestaande database die werd aangeleverd aan de onderzoekers. Hierdoor is het onmogelijk om resultaten te extrapoleren naar de totale interventiedoelgroep.

Omdat de RISC echter op grote schaal wordt gebruikt, kan op basis van de in dit onderzoek bestudeerde groep wel een indicatie worden gegeven van het aandeel daders met een strafrestant van meer dan vier maanden of een extramurale toezichtsmaatregel bij wie mogelijk een interventie ingezet kan worden. Hiertoe is nagegaan bij welk deel van de onderzoeksgroep volgens de RISC geen enkele criminogene factor aanwezig is. Omdat het geen zin heeft te trachten statische criminogene factoren (in casu de delictgeschiedenis) te beïnvloeden met behulp van een gedragsinterventie, is in kaart gebracht hoe het aantal dynamische criminogene

problemen is verdeeld over de groep daders die in aanmerking komt voor gedragsinterventies. Van de totale groep met een strafrestant van meer dan vier maanden of een toezichtsmaatregel heeft 6,0% op geen enkele RISC-schaal een criminogeen probleem. In theorie zou de overige 94,0% van daders met een strafrestant van meer dan vier maanden of een toezichtsmaatregel in aanmerking kunnen komen voor een gedragsinterventie die gericht is op minstens één van de door de RISC in kaart gebrachte probleemgebieden. Omdat het aanbieden van gedragsinterventies met als doel recidive te voorkomen, uitsluitend nuttig is wanneer er sprake is van een zeker risico op recidive, komen in principe alleen daders met een middelhoog of hoog recidiverisico in aanmerking voor gedragsinterventies.

Van de 2.797 daders met een middelhoog of hoog recidiverisico heeft slechts 0,1% op geen enkele dynamische RISC-schaal een criminogeen probleem (zij hebben dus uitsluitend op basis van hun score op de combinatieschaal 1 en 2 — delictgeschiedenis en huidige delict — een middelhoog tot hoog recidiverisico).

Afhankelijk van de beleidskeuzes die gemaakt worden en onder de *veronderstelling* van representativiteit van de bestudeerde onderzoeksgroep, zouden gedragsinterventies dan ook kunnen worden aangeboden aan vrijwel iedere dader met een strafrestant van meer dan vier maanden of een toezichtsmaatregel en een middelhoog of hoog risico op recidive. Tabel 28 geeft de verdeling van het aantal dynamische criminogene problemen weer in de groep daders met een middelhoog of hoog recidiverisico.

Tabel 28 Aantal dynamische criminogene factoren bij daders met een middelhoog of hoog recidiverisico (N = 2.797)

		Aantal	%
Aantal dynamische criminogene factoren	0	2	0,1
	1	18	0,6
	2	149	5,3
	3	337	12,0
	4	505	18,1
	5	491	17,6
	6	442	15,8
	7	402	14,4
	8	253	9,0
	9	144	5,1
	10	54	1,9

De constatering dat vrijwel iedere dader uit de doelgroep in aanmerking zou kunnen komen voor gedragsinterventies, raakt aan het kernprobleem waarvoor reclaseringsorganisaties en het gevangeniswezen zich met betrekking tot het aanbieden van gedragsinterventies gesteld zien, namelijk de indicatiestelling. Hoe kan worden bepaald welke gedragsinterventie, gericht op welke dynamische criminogene factor, op welk moment, in welke context en in combinatie met welke andere interventies moet worden aangeboden aan welke dader? Indien er sprake is van meerdere criminogene problemen, welke interventie moet dan als eerste worden aangeboden en hoe kan worden nagegaan welke rol eventueel aanwezige protectieve factoren kunnen spelen?

Het proces van indicatiestelling vereist een hoge mate van deskundigheid bij de werkers die de RISC afnemen. Zij dienen immers niet alleen de RISC-scores in hun

oordeel te betrekken, maar ook rekening te houden met de mate waarin verschillende criminogene problemen met elkaar samenhangen en op grond daarvan een subjectieve, kwalitatieve inschatting te maken. Daarnaast moeten zij een inschatting maken van de (on)mogelijkheden van de dader om te kunnen profiteren van een bepaalde interventie (responsiviteit), hun eigen professioneel oordeel meewegen in hun advies en tevens oog hebben voor risicomangement (bijvoorbeeld bijzondere voorwaarden en de controle daarop). Het gegeven dat bij vrijwel alle daders uit de doelgroep sprake is van criminogene tekorten, maakt het voor werkers niet eenvoudiger om een goede inschatting te kunnen maken met betrekking tot de vraag welke daders behoefte hebben aan welke interventies. Het is aan de reclasseringsorganisaties en het gevangeniswezen om een gefundeerde methode van indicatiestelling te ontwikkelen en de ontwikkeling van een dergelijk model vindt momenteel plaats. Naar verwachting is het definitieve model in 2008 gereed waarna het steeds aan het actuele interventieaanbod, sanctiemodaliteiten en toezichtvarianten zal moeten worden aangepast (persoonlijke communicatie J. Bosker (Reclassering Nederland), 16-2-2007).

4.3 Discussie van de berekening van schaal- en totaalscores

In de voorafgaande paragraaf werd een beperking van dit onderzoek aangestipt — het feit dat niet is gewerkt met een representatieve steekproef uit de doelgroep. De RISc kent ook beperkingen en een aantal daarvan is in hoofdstuk 1 reeds kort genoemd. Op deze beperkingen wordt in de volgende paragraaf teruggekomen.

De RISc zelf kent ook een belangrijke beperking: voor het berekenen van de diverse schaal-totaalscores van de RISc worden de scores op de relevante items bij elkaar opgeteld. Op basis van deze schaal-totaalscores wordt vervolgens de RISc totaalscore berekend. Een dergelijke wijze van schaalconstructie kan echter leiden tot een vertekening van de resultaten.

De reden dat deze wijze van schaalconstructie tot een vertekening van de resultaten kan leiden, heeft te maken met de wijze waarop met missende waarden wordt omgegaan. Door verschillende items op te tellen ter berekening van een schaal-totaalscore, wordt een missende waarde op een item buiten beschouwing gelaten. Bij het berekenen van de schaal-totaalscore betekent dit feitelijk dat missende items als score 0 worden geteld. Echter, een score 0 op een item staat voor afwezigheid van een criminogene factor, als gevolg waarvan de schaal-totaalscore voor bepaalde daders onderschat wordt. Stel bijvoorbeeld dat een dader op schaal 5 *Inkomen en omgaan met geld*, die bestaat uit vier items, op drie items een twee scoort (de score die op de ernstigste problemen duidt) en op het vierde item een missende waarde heeft. Deze dader krijgt dan een schaal-totaalscore van 6 en in het scoringsprofiel van de RISc betekent dit dat de criminogene factor met betrekking tot deze schaal aanwezig is. Wanneer evenwel ook het laatste item zou zijn ingevuld en er met betrekking tot dit item sprake zou zijn van problemen (aan te duiden met een score 1 of 2), dan zou op basis van de RISc voor deze dader worden geconcludeerd dat er met betrekking tot inkomen en omgaan met geld sprake is van een ernstig crimineel probleem. Eén missende waarde is ervoor verantwoordelijk dat het voor deze dader niet mogelijk is om een score te krijgen die aangeeft dat er op deze

schaal ernstige problemen zijn. De conclusie kan worden getrokken dat door het simpelweg optellen van de scores op de verschillende items, missende waarden genegeerd worden, waardoor de mogelijkheid bestaat dat de schaal-totaalscore voor daders met missende waarden onderschat wordt.

Vanwege deze beperking van de RISC is ervoor gekozen om in dit onderzoek niet na te gaan of er binnen de groep daders die voor gedragsinterventies in aanmerking komt, specifieke profielen zijn te onderscheiden. De lezer dient zich ervan bewust te zijn dat de resultaten van het onderzoek naar de prevalentie van criminogene factoren een onderschatting kunnen geven van het werkelijke vóórkomen van criminogene problemen. Door op zoek te gaan naar profielen binnen de onderzoeksgroepen zou deze mogelijke onderschatting eenvoudig genegeerd kunnen worden.

Dit probleem kan eventueel worden opgelost door de berekening van schaal-totaal-scores aan te passen. Een methode is om de gemiddelde score over de verschillende items van elke schaal te berekenen. Op deze manier heeft een missende waarde geen invloed op de berekening van de schaal-totaalscore. De totaalscore wordt dan namelijk berekend over die items waarop de respondent wel een geldige score heeft. Bij een dergelijke wijze van schaalconstructie dient echter wel rekening gehouden te worden met het aantal items waarop een missende waarde gescoord wordt. Neem als voorbeeld dat een schaal wordt geconstrueerd op basis van vier items. In het geval dat een dader op drie van de vier items een missende waarde scoort, dan geeft de schaal-totaalscore de score op het enige item met een geldige waarde weer; een situatie die ook niet optimaal is. Om dergelijke situaties te voorkomen, zouden per schaal restricties moeten worden gesteld aan het aantal items waarop een dader een missende waarde mag scoren. Deze restricties zouden afhankelijk moeten zijn van het totale aantal items waar de schaal uit bestaat. Alleen voor respondenten die aan deze restrictie voldoen, wordt dan de schaal-totaalscore berekend en op deze manier is er geen sprake meer van een onder- of overschatting van de schaal-totaalscore.

4.4 Discussie van de resultaten

Zoals in hoofdstuk 1 al is opgemerkt, kent deze studie enkele beperkingen. Ten eerste kunnen reclasseringscliënten weigeren mee te werken aan de afname van de RISC wat tot gevolg kan hebben dat de in dit onderzoek gebruikte onderzoeksgroep een selectie is van de totale doelgroep. Hier kan tegenin worden gebracht dat daders die niet mee willen werken aan de afname van de RISC allicht niet gemotiveerd zijn om deel te nemen aan gedragsinterventies. Daders die niet gemotiveerd zijn voor deelname aan interventies komen niet in aanmerking voor gedragsinterventies, maar het is geenszins gezegd dat mensen in een latere fase van hun strafrechtelijk proces niet alsnog gemotiveerd kunnen raken of worden. Omdat in een dergelijk geval alsnog een RISC afgenomen wordt en dergelijke, in een latere fase afgenomen RISC's dus ook zullen voorkomen in het onderzoeksbestand, zal het selectie-effect evenwel beperkt zijn.

Een tweede, belangrijkere tekortkoming is het feit dat tijdens de uitvoering van het onderhavige onderzoek nog niet bekend is hoe de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de RISC is. Het zou een ernstige tekortkoming van het instrument zijn als

verschillende beoordelaars tot een ander oordeel zouden komen over de vraag welke gedragsinterventies in een individueel geval ingezet zouden moeten worden. Daarnaast is de RISC nog niet gevalideerd waardoor vooralsnog onbekend is of de schalen van het instrument daadwerkelijk meten wat ze beogen te meten. Hierdoor is onbekend of de problemen, die de RISC in kaart brengt, een goede (valide) bepaling vormen van de problemen die een dader daadwerkelijk ondervindt. Uiteraard is een goede, accurate diagnose van het grootste belang voor het bepalen welke gedragsinterventies ingezet zouden moeten worden. Niet alleen de validiteit van de schalen van het instrument is vooralsnog onbekend, ook de validiteit van de totaalscore is nog niet onderzocht. Dit betekent dat niet bekend is hoe goed de voorspelling van het recidiverisico is die op basis van de RISC wordt gedaan. Zolang gegevens over validiteit en betrouwbaarheid ontbreken, dient interpretatie van de resultaten met de nodige voorzichtigheid plaats te vinden.

Tot slot is in deze studie gebruik gemaakt van een bestaande database in plaats van specifiek voor de studie verzamelde gegevens. Het nadeel dat hieraan is verbonden, is in de inleiding van dit hoofdstuk reeds genoemd: het is niet mogelijk de resultaten uit dit onderzoek te extrapoleren naar de totale interventiedoelgroep. Er is echter ook een voordeel verbonden aan het feit dat niet is gewerkt met een representatieve steekproef uit de doelgroep voor gedragsinterventies. Indien een dergelijk design was gehanteerd, zou het niet mogelijk zijn geweest een onderzoeksgroep samen te stellen met een omvang die vergelijkbaar is met die welke in het onderhavige onderzoek is gebruikt. Met bijna 4.500 daders in de onderzoeksgroep zijn de resultaten — ook al is niet goed na te gaan in hoeverre ze generaliseerbaar zijn — behoorlijk robuust; de kans is klein dat voor een groep zoals die in dit onderzoek is bestudeerd in een volgende studie andere resultaten zullen worden gevonden. Desondanks dienen de resultaten zoals die in hoofdstuk 2 en 3 staan beschreven te worden beschouwd als een *indicatie* voor de prevalentie van criminogene problemen bij de verschillende subgroepen daders die voor gedragsinterventies in aanmerking komen.

4.5 Tot slot

<p><i>Wat heeft dit onderzoek, gegeven alle hiervoor genoemde beperkingen van de studie, nu opgeleverd?</i></p>

In de inleiding van dit rapport zijn kort de doelstellingen en aanpak van het beleidsprogramma Terugdringen Recidive (TR) besproken. Een van de belangrijkste pijlers van het programma betreft de ontwikkeling van effectieve, recidiveverminderende gedragsinterventies. Deze interventies, zo is de idee, dienen gericht te zijn op met delictgedrag samenhangende, veranderbare kenmerken van daders. Door het interventieaanbod af te stemmen op de criminogene factoren die in de TR-doelgroep aanwezig zijn, kan een zo groot mogelijk effect op recidive worden bereikt. Vanuit de uitgangspunten van TR bekeken, levert de onderhavige studie een ‘veelbelovend’ beeld op: bij vrijwel elke dader uit de TR-doelgroep zijn aanknopingspunten voor gedragsinterventies, in de vorm van criminogene problemen, aanwezig.

Summary

Criminogenic needs in offenders who are eligible for behavioural interventions

The Reducing Recidivism policy programme [*beleidsprogramma 'Terugdringen Recidive (TR)*], which was launched in 2002, was intended to reduce recidivism amongst adult offenders. To achieve this, the programme introduced an integrated approach in which various methods are used to reduce recidivism: an evidence-based risk and needs assessment tool (RISc), behavioural interventions that comply with certain quality criteria, good collaboration between probation services and the prison system, aftercare and a structural evaluation of the effects of this approach (see www.justitie.nl/recidive). Following the development of the above tools, the policy programme was concluded in 2006 and the prison and probation services have incorporated the approach and tools in their regular activities.

The behavioural interventions that have been and will be developed within the framework of the Reducing Recidivism policy programme focus on changing so-called criminogenic needs. These are risk factors that characterise offenders or specific offender groups and which are related to offending behaviour (Camp & Gaes, 2005). The assumption is that targeting these criminogenic needs through behavioural interventions will make it possible to reduce recidivism amongst offenders. To be able to determine which behavioural interventions are needed and approximately how many offenders will be eligible for participation in behavioural interventions, it is necessary to gain a clear insight into the nature and extent of criminogenic needs among offenders.

The goal of this study is to present an overview of the prevalence and nature of criminogenic needs among the group of offenders who are eligible for participation in behavioural interventions. This group consists of offenders with a remaining prison sentence of four months or more (the intramural group) and offenders on whom an extramural supervisory measure has been imposed (the extramural group). This study is also intended to provide an overview of the prevalence and nature of criminogenic needs in two sub-groups that are the subject of extra policy attention: perpetrators of domestic violence and sex offenders. Finally, the results of this study should provide an indication of the number of offenders that can take part in one of the behavioural interventions on an annual basis.

RISc, the diagnosis tool used by the probation services, has been used in order to identify the nature and extent of criminogenic needs among offenders who are eligible for behavioural interventions. The object of RISc is to estimate the likelihood of recidivism (defined as a new conviction) and to assess the static and dynamic criminogenic needs that underlie this risk. RISc comprises twelve sections which each intend to assess one of the criminogenic factors: (1) Offending history;

(2) Present offence and pattern of offences; (3) Accommodation; (4) Education, work and training; (5) Financial management and income; (6) Relationships with partner, family and relatives; (7) Relationships with friends and acquaintances; (8) Drug misuse; (9) Alcohol misuse; (10) Emotional well-being; (11) Thinking and behaviour; and (12) Attitudes. Together, these sections form the overall score indicating the risk of reconviction. RISC also provides an estimation of the risk of danger (to the offender himself or his environment) and the instrument provides an impression of the extent to which an offender can be influenced by behavioural interventions designed to reduce the risk of recidivism (responsivity).

For the purpose of this study, it was possible to use a database obtained from the Dutch Probation Service [*Reclassering Nederland (RN)*], containing all RISCs completed by the three probation services (the Dutch Probation Service, the Salvation Army [*Leger des Heils*] and the Addiction Probation Service of the Netherlands Institute for Mental Health Care [*Stichting Verslavingsreclassering GGZ Nederland*]) between November 2004 and May 2006. Data from OMDATA, an information system from the National Office of the Public Prosecution Service [*Parket-Generaal van het Openbaar Ministerie*] made it possible to ascertain which of the offenders from the RISC database, based on their criminal cases, could be eligible for behavioural interventions. This involves 4,478 offenders with a prison sentence of four months or more or who were under a supervision order (their sentence was subject to special conditions, in most cases some form of supervision).

In general, on each RISC section, a criminogenic problem is consistently present, to a greater or lesser extent, for 30% to 40% of the offenders who are eligible for behavioural interventions. The exception to this rule is formed by the following sections: Thinking and behaviour (79.0% of people have a criminogenic problem in this area), Education, work and training (62.7%), Relationships with partner, family and relatives (47.2%) and Attitudes (45.3%). The fewest problems would seem to occur with regard to accommodation: 20.5% of the study group has problems with housing. However, this picture is almost certainly distorted by the fact that this section is not completed for prisoners who will not be released in the foreseeable future. This applies for almost one-third of the study sample (1,392 people).

According to RISC, slightly less than one-third of offenders who could be eligible for participation in behavioural interventions based on the settlement of their criminal cases have a low risk of recidivism (29.0%). More than half (51.0%) has an average risk of recidivism. The group with the highest risk of recidivism is 18.6%, which means that almost one in five respondents is considered to have a high risk of recidivism. It was not possible to calculate a RISC overall score for 1.3% of offenders, because either too much information or crucial information was not available on RISC (for the scoring rules, see the RISC manual).

The Dutch Ministry of Justice and the probation services have a special interest in domestic violence (Kuppens, Cornelissens & Ferwerda, 2006; Lower House, 2002). Because of this, the nature and extent of criminogenic needs in a group of domestic violence offenders have been analysed separately. This group consists of 1,409 people. These offenders may not all be eligible for participation in behavioural interventions based on their sentences, but may have had various sentences imposed on them.

On virtually all RISC section, perpetrators of domestic violence have strikingly few criminogenic problems. The only sections where criminogenic problems are pre-

sent in more than half of the study group are the sections Relationships with partner, family and relatives, and Thinking and behaviour (73.8% and 76.0% respectively). On the other sections, the proportion of domestic violence offenders who have criminogenic problems varies from approximately 20% to approximately 40%. According to the RISC diagnosis, more than two-fifths of the perpetrators of domestic violence have a low risk of recidivism (42.5%). Based on RISC, almost half of offenders can be placed in the category with a medium risk of recidivism (47.4%). The group consisting of offenders of domestic violence with a high risk of recidivism represents 8.9% of the total group. A RISC overall score could not be calculated for 1.2% of offenders.

As in the case of perpetrators of domestic violence, sex offenders form a specific group for ministerial policy and the probation services. Therefore, for this group as well, the nature and extent of criminogenic needs are described separately. The sex offender group consists of 497 people. These offenders may not all be eligible for participation in behavioural interventions based on their sentences, but may have had various sentences imposed on them.

As regards the scores of the sex-offender group on the RISC sections, it is striking that, on virtually every section, a large group does not have any criminogenic problems. With the exception of the section Thinking and behaviour, some 60% to 80% of sex offenders do not have problems on each RISC section respectively. The only section on which more than one-quarter of sex offenders has more or less serious criminogenic problems is Thinking and behaviour (63.4%).

According to RISC, more than half of sex offenders has a low risk of recidivism (57.1%). Almost two-fifths of sex offenders has a medium risk of recidivism (37.0%). Just a small proportion (4.4%) of sex offenders can, based on RISC, be placed in the group with a high risk of recidivism. A RISC overall score could not be calculated for 1.5% of offenders.

In order to ascertain the extent to which offenders who are eligible for behavioural interventions (N=4,478) vary from offenders who are not eligible for behavioural interventions (N=2,265), various analyses were performed. The group that is not eligible for behavioural interventions consists of offenders with a short remaining prison sentence (less than four months) or no remaining prison sentence and no possibility for the implementation of probation supervision. Offenders who are eligible for behavioural interventions have a remaining prison sentence of at least four months or a different punishment with special conditions, which enables them to participate in behavioural interventions under the supervision of the probation service.

The scores of the two offender groups were compared to see whether the distribution of the presence and absence of criminogenic needs in the two groups differs from what may be expected when no differences exist. Results show that on all RISC sections the distribution of scores is different to what may be expected when no differences are assumed. A further analysis of the results shows that on all of the RISC sections offenders who are eligible for behavioural interventions have more problems than offenders who are not eligible for behavioural interventions; they score less often in the 'absent' category and more often in one or both of the 'present' and 'present to a serious extent' categories.

As could be expected based on the comparisons of the section scores for both groups, the distribution for the RISC total score in the group that *is* eligible for in-

terventions is also found to deviate significantly from that of the group that is not eligible for interventions. In comparison with the group that is not eligible for behavioural interventions, the target group for the Reducing Recidivism policy programme has a low risk of recidivism less often and more often a medium or high risk of recidivism.

On almost all of the RISC sections, the distribution of the presence and absence of criminogenic needs is significantly different for perpetrators of domestic violence (N=1,409) and perpetrators of other offences (N=5,334; this concerns offenders with various sentences) than can be expected when no differences are assumed. To summarise, it can be concluded that the perpetrators of domestic violence have fewer criminogenic problems in a large number of respects than other offenders, but that this is not the case in the field of relationships with partners, family and relatives, alcohol use and thinking and behaviour.

The distribution of the RISC overall score between the perpetrators of domestic violence and the perpetrators of other offences is also significantly different than can be expected when no differences exist between both groups. In comparison with the perpetrators of other offences, perpetrators of domestic violence more often have a low risk of recidivism and less often a high risk of recidivism.

On all RISC sections, the distribution of the presence and absence of criminogenic problems among the perpetrators of sex offences (N=497) and the perpetrators of other offences (N=6,426; this concerns offenders with various sentences) is significantly different than can be expected when no differences existed between both groups. With regard to all of the problem areas identified by RISC, fewer problems apply for sex offenders in comparison with other offenders. The distribution of the RISC overall score for sex offenders and for the perpetrators of other offences is also significantly different to what can be expected when no differences are assumed. In comparison with the perpetrators of other offences, perpetrators of sex offences more often have a low risk of recidivism and less often a medium or high risk of recidivism.

There are several limitations to this study. One important shortcoming is the fact that, at the time of the present study, it is not yet known what RISC's inter-rater reliability is. Nor has RISC been validated yet, which means that it is not yet known whether this instrument's sections and overall score actually measure what they are intended to measure. While data are absent on validity and reliability, interpretation of the study's results must occur with due caution. Another limitation is the fact that this study uses an existing database instead of data collected specifically for this study. As a result, it is not possible to generalise the results of this study to the total intervention target group. However, with almost 4,500 offenders in the study group, the results are quite robust — even if it is not really possible to ascertain to what extent they can be generalised. The chance is small that a future study will generate different results for a group similar to the group examined in this study. Despite this, the results described in chapters 2 and 3 must be regarded as an *indication* of the prevalence of criminogenic problems among the various offender sub-groups that are eligible for behavioural interventions.

Despite the caution necessary when interpreting the results of this study, based on the starting points of the Reducing Recidivism policy programme, the study does

yield a 'promising' overall picture: possibilities for behavioural interventions for criminogenic problems are present in virtually every offender from the target group of the Reducing Recidivism policy programme. The provision of interventions focusing on changing offender characteristics that are related with offence behaviour is, after all, one of the programme's pillars. By tuning interventions to the criminogenic needs present in the target group for the Reducing Recidivism policy programme, it will be possible to achieve the greatest possible effect on recidivism.

Literatuur

- Abracen, J., D.L. Mailloux, R.C. Serin, C. Cousineau, P.B. Malcolm, J. Looman**
A model for the assessment of static and dynamic factors in sexual offenders
Journal of Sex Research, jrg. 41, nr. 4, 2004, pp. 321-328
- Aos, S., M. Miller, E. Drake**
Evidence-based adult corrections programs: What works and what does not
Olympia, Washington State Institute for Public Policy, 2006
- Brame, R., S. Bushway, R. Paternoster**
On the use of panel research designs and random effects models to investigate static and dynamic theories of criminal offending
Criminology, jrg. 37, nr. 3, 1999, pp. 599-641
- Camp, S.D., G.G. Gaes**
Criminogenic effects of the prison environment on inmate behavior: Some experimental evidence
Crime & Delinquency, jrg. 51, nr. 3, 2005, pp. 425-442
- Farrington, D.P., B.C. Welsh**
Randomized experiments in criminology: What have we learned in the last two decades?
Journal of Experimental Criminology, jrg. 1, 2005, pp. 9-38
- Gendreau, P., T. Little, C. Goggin**
A meta-analysis of the predictors of adult offender recidivism: What works
Criminology, jrg. 34, nr. 4, 1996, pp. 575-607
- Hanson, R.K., A.J.R. Harris**
Where should we intervene? Dynamic predictors of sexual offense recidivism
Criminal Justice and Behavior, jrg. 27, nr. 1, 2000, pp. 6-35
- Hanson, R.K., K.E. Morton-Bourgon**
The characteristics of persistent sexual offenders: A meta-analysis of recidivism studies
Journal of Consulting and Clinical Psychology, jrg. 73, nr. 6, 2005, pp. 1154-1163
- Jacobs, M.J.G., A.M. van Kalmthout, M.Y.W. von Bergh**
Toepassing van bijzondere voorwaarden bij voorwaardelijke vrijheidsstraf en schorsing van de voorlopige hechtenis bij volwassenen
Tilburg, IVA Beleidsonderzoek en advies, 2006
- Kuppens, J., A. Cornelissens, H. Ferwerda**
Aanpak in ontwikkeling. Strategie, samenwerking en visie bij huiselijk geweld
Arnhem, Advies- en Onderzoeksgroep Beke, 2006
- McGuire, J.**
Integrating findings from research reviews. In: J. McGuire (red.) *Offender rehabilitation and treatment. Effective programmes and policies to reduce re-offending*
Chichester, John Wiley and Sons, 2002, pp. 3-38
- Nedopil, N.**
How can the recent research on risk assessment improve predictions of criminal recidivism?
Neuropsychiatry, jrg. 20, nr. 1, 2006, pp. 15-22

Philipse, M.W.G., M.W.J. Koeter, C.P.F. van der Staak, W. van den Brink

Static and dynamic patient characteristics as predictors of criminal recidivism:
A prospective study in a Dutch forensic psychiatric sample
Law and Human Behavior, jrg. 30, nr. 3, 2006, pp. 309-327

Tong, L.S.J., D.P. Farrington

How effective is the “Reasoning and Rehabilitation” programme in reducing
reoffending? A meta-analysis of evaluations in four countries
Psychology, Crime and Law, jrg. 12, nr. 1, 2006, pp. 3-24

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Privé geweld - publieke zaak
Kamerstukken, vergaderjaar 2001-2002, 28 345, nr. 2

Vinke, A., B.O. Vogelvang, L. Erfteijer, E. Veltkamp, M. Bruggeman

Recidive Inschattings Schalen. Concept Handleiding Gebruikersversie 1.0
Woerden, Adviesbureau van Montfoort, december 2003

Vogelvang, B.O., A. van Burik, L.M. van der Knaap, B.S.J. Wartna

Prevalentie van criminogene factoren bij mannelijke gedetineerden in Nederland
Woerden, Adviesbureau van Montfoort, 2003

Wilson, D.B., L.A. Bouffard, D.L. MacKenzie

A quantitative review of structured, group-oriented, cognitive-behavioral pro-
grams for offenders
Criminal Justice and Behavior, jrg. 32, nr. 2, 2005, pp. 172-204

Bijlage 1 – Samenstelling van de klankbordgroep

Drs. A.P. de Boer Beleidsadviseur, Directie Sanctie- & Preventiebeleid, Ministerie van Justitie

Dr. E.H. Bulten Hoofd Diagnostiek Onderzoek en Opleidingen, Pompestichting Senior Onderzoeker, Academisch Centrum Sociale Wetenschappen (ACSW), Radboud Universiteit Nijmegen

Drs. L.C.M. Tigges Adviseur Wetenschappelijke en Buitenlandse Betrekkingen, Reclassering Nederland

Bijlage 2 – Prevalentietabellen

In deze bijlage zijn de prevalentietabellen opgenomen van de groepen die in hoofdstuk 3 met elkaar zijn vergeleken. Indien in hoofdstuk 2 al over de prevalentie is gerapporteerd, wordt naar dit hoofdstuk verwezen. Omdat ongeldige cases (missende waarden) niet zijn betrokken in de analyses die in hoofdstuk 3 worden gerapporteerd, wijken de resultaten in de prevalentietabellen in deze bijlage af van de percentages die in hoofdstuk 3 worden vermeld. Bij de berekening van de verdeling op de totaalscore van de RISC zijn steeds de ontkennende, nog niet veroordeelde daders buiten beschouwing gelaten. In de opbouw van deze bijlage is de indeling van hoofdstuk 3 gevolgd. Tenzij anders vermeld, hebben de resultaten in de prevalentietabellen steeds betrekking op de doelgroep van het beleidsprogramma Terugdringen Recidive (daders met een strafrestant van vier maanden of meer óf aan wie een toezichtsmaatregel is opgelegd).

Tabel 1 Prevalentie van criminogene factoren bij daders die niet in aanmerking komen voor gedragsinterventies (N = 2.265)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.453	64,2
	Aanwezig	243	10,7
	In ernstige mate aanwezig	28	1,2
	Onbekend (missend)	541	23,9
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	1.633	72,1
	Aanwezig	284	12,5
	In ernstige mate aanwezig	95	4,2
	Onbekend (missend)	253	11,2
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	1.315	58,1
	Aanwezig	682	30,1
	In ernstige mate aanwezig	264	11,7
	Onbekend (missend)	4	0,2
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.752	77,4
	Aanwezig	451	19,9
	In ernstige mate aanwezig	58	2,6
	Onbekend (missend)	4	0,2
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	1.349	59,6
	Aanwezig	678	29,9
	In ernstige mate aanwezig	230	10,2
	Onbekend (missend)	8	0,4
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.817	80,2
	Aanwezig	357	15,8
	In ernstige mate aanwezig	75	3,3
	Onbekend (missend)	16	0,7
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	1.407	62,1
	Aanwezig	279	12,3
	In ernstige mate aanwezig	115	5,1
	Onbekend (missend)	464	20,5
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.511	66,7
	Aanwezig	327	14,4
	In ernstige mate aanwezig	418	18,5
	Onbekend (missend)	9	0,4
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.723	76,1
	Aanwezig	244	10,8
	In ernstige mate aanwezig	293	12,9
	Onbekend (missend)	5	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en v aardigheden	Afwezig	880	38,9
	Aanwezig	1.156	51,0
	In ernstige mate aanwezig	220	9,7
	Onbekend (missend)	9	0,4
Schaal 12 Houding	Afwezig	1.384	61,1
	Aanwezig	558	24,6
	In ernstige mate aanwezig	291	12,8
	Onbekend (missend)	32	1,4

Tabel 2 Inschatting van het risico op recidive bij daders die niet in aanmerking komen voor gedragsinterventies (N = 1.748)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	950	54,3
	Midden	618	35,4
	Hoog	143	8,2
	Missend	37	2,1

Tabel 3 Prevalentie van criminogene factoren bij de intramurale groep (N = 1.553)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	716	46,1
	Aanwezig	492	31,7
	In ernstige mate aanwezig	96	6,2
	Onbekend (missend)	249	16,0
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	338	21,8
	Aanwezig	126	8,1
	In ernstige mate aanwezig	80	5,2
	Onbekend (missend)	1.009	65,0
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	469	30,2
	Aanwezig	762	49,1
	In ernstige mate aanwezig	321	20,7
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	721	46,4
	Aanwezig	699	45,0
	In ernstige mate aanwezig	132	8,5
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	920	59,2
	Aanwezig	434	27,9
	In ernstige mate aanwezig	198	12,7
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	729	46,9
	Aanwezig	660	42,5
	In ernstige mate aanwezig	157	10,1
	Onbekend (missend)	7	0,5
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	723	46,6
	Aanwezig	326	21,0
	In ernstige mate aanwezig	351	22,6
	Onbekend (missend)	153	9,9
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	989	63,7
	Aanwezig	248	16,0
	In ernstige mate aanwezig	316	20,3
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.163	74,9
	Aanwezig	206	13,3
	In ernstige mate aanwezig	180	11,6
	Onbekend (missend)	4	0,3
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en v aardigheden	Afwezig	360	23,2
	Aanwezig	972	62,6
	In ernstige mate aanwezig	217	14,0
	Onbekend (missend)	4	0,3
Schaal 12 Houding	Afwezig	743	47,8
	Aanwezig	536	34,5
	In ernstige mate aanwezig	267	17,2
	Onbekend (missend)	7	0,5

Tabel 4 Inschatting van het risico op recidive bij de intramurale groep (N = 1.316)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	297	22,6
	Midden	636	48,3
	Hoog	365	27,7
	Missend	18	1,4

Tabel 5 Prevalentie van criminogene factoren bij de extramurale groep (N = 2.925)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.907	65,2
	Aanwezig	683	23,4
	In ernstige mate aanwezig	90	3,1
	Onbekend (missend)	245	8,4
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	1.823	62,3
	Aanwezig	538	18,4
	In ernstige mate aanwezig	174	5,9
	Onbekend (missend)	390	13,3
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	1.196	40,9
	Aanwezig	1.249	42,7
	In ernstige mate aanwezig	477	16,3
	Onbekend (missend)	3	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.886	64,5
	Aanwezig	946	32,3
	In ernstige mate aanwezig	89	3,0
	Onbekend (missend)	4	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	1.443	49,4
	Aanwezig	1.034	35,4
	In ernstige mate aanwezig	447	15,3
	Onbekend (missend)	1	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.906	65,2
	Aanwezig	837	28,6
	In ernstige mate aanwezig	170	5,8
	Onbekend (missend)	12	0,4
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	1.668	57,0
	Aanwezig	567	19,4
	In ernstige mate aanwezig	231	7,9
	Onbekend (missend)	459	15,7
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.790	61,2
	Aanwezig	468	16,0
	In ernstige mate aanwezig	657	22,5
	Onbekend (missend)	10	0,3
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.965	67,2
	Aanwezig	482	16,5
	In ernstige mate aanwezig	476	16,3
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	569	19,5
	Aanwezig	1.981	67,7
	In ernstige mate aanwezig	368	12,6
	Onbekend (missend)	7	0,2
Schaal 12 Houding	Afwezig	1.689	57,7
	Aanwezig	946	32,3
	In ernstige mate aanwezig	279	9,5
	Onbekend (missend)	11	0,4

Tabel 6 Inschatting van het risico op recidive bij de extramurale groep (N = 2.701)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	869	32,2
	Midden	1.414	52,4
	Hoog	382	14,1
	Onbekend (missend)	36	1,3

Tabel 7 Prevalentie van criminogene factoren bij mannen (N = 4.104)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	2.326	56,7
	Aanwezig	1.134	27,6
	In ernstige mate aanwezig	185	4,5
	Onbekend (missend)	459	11,2
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	1.941	47,3
	Aanwezig	604	14,7
	In ernstige mate aanwezig	234	5,7
	Onbekend (missend)	1.325	32,3
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	1.541	37,5
	Aanwezig	1.838	44,8
	In ernstige mate aanwezig	721	17,6
	Onbekend (missend)	4	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	2.383	58,1
	Aanwezig	1.506	36,7
	In ernstige mate aanwezig	211	5,1
	Onbekend (missend)	4	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	2.214	53,9
	Aanwezig	1.337	32,6
	In ernstige mate aanwezig	551	13,4
	Onbekend (missend)	2	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	2.390	58,2
	Aanwezig	1.385	33,7
	In ernstige mate aanwezig	311	7,6
	Onbekend (missend)	18	0,4
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	2.166	52,8
	Aanwezig	853	20,8
	In ernstige mate aanwezig	543	13,2
	Onbekend (missend)	542	13,2
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	2.483	60,5
	Aanwezig	683	16,6
	In ernstige mate aanwezig	929	22,6
	Onbekend (missend)	9	0,2
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	2.923	71,2
	Aanwezig	611	14,9
	In ernstige mate aanwezig	564	13,7
	Onbekend (missend)	6	0,1
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	835	20,3
	Aanwezig	2.703	65,9
	In ernstige mate aanwezig	555	13,5
	Onbekend (missend)	11	0,3
Schaal 12 Houding	Afwezig	2.185	53,2
	Aanwezig	1.379	33,6
	In ernstige mate aanwezig	522	12,7
	Onbekend (missend)	18	0,4

Tabel 8 Inschatting van het risico op recidive bij mannen (N = 3.677)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	1.044	28,4
	Midden	1.865	50,7
	Hoog	715	19,4
	Onbekend (missend)	53	1,4

Tabel 9 Prevalentie van criminogene factoren bij vrouwen (N = 374)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	297	79,4
	Aanwezig	41	11,0
	In ernstige mate aanwezig	1	0,3
	Onbekend (missend)	35	9,4
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	220	58,8
	Aanwezig	60	16,0
	In ernstige mate aanwezig	20	5,3
	Onbekend (missend)	74	19,8
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	124	33,2
	Aanwezig	173	46,3
	In ernstige mate aanwezig	77	20,6
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	224	59,9
	Aanwezig	139	37,2
	In ernstige mate aanwezig	10	2,7
	Onbekend (missend)	1	0,3
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	149	39,8
	Aanwezig	131	35,0
	In ernstige mate aanwezig	94	25,1
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	245	65,5
	Aanwezig	112	29,9
	In ernstige mate aanwezig	16	4,3
	Onbekend (missend)	1	0,3
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	225	60,2
	Aanwezig	40	10,7
	In ernstige mate aanwezig	39	10,4
	Onbekend (missend)	70	18,7
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	296	79,1
	Aanwezig	33	8,8
	In ernstige mate aanwezig	44	11,8
	Onbekend (missend)	1	0,3
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	205	54,8
	Aanwezig	77	20,6
	In ernstige mate aanwezig	92	24,6
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	94	25,1
	Aanwezig	250	66,8
	In ernstige mate aanwezig	30	8,0
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 12 Houding	Afwezig	247	66,0
	Aanwezig	103	27,5
	In ernstige mate aanwezig	24	6,4
	Onbekend (missend)	0	0,0

Tabel 10 Inschatting van het risico op recidive bij vrouwen (N = 340)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	122	35,9
	Midden	185	54,4
	Hoog	32	9,4
	Onbekend (missend)	1	0,3

Tabel 11 Prevalentie van criminogene factoren bij daders tot 35 jaar (N = 2.743)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.536	56,0
	Aanwezig	774	28,2
	In ernstige mate aanwezig	145	5,3
	Onbekend (missend)	288	10,5
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	1.272	46,4
	Aanwezig	423	15,4
	In ernstige mate aanwezig	161	5,9
	Onbekend (missend)	887	32,3
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	939	34,2
	Aanwezig	1.290	47,0
	In ernstige mate aanwezig	513	18,7
	Onbekend (missend)	1	0,0
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.558	56,8
	Aanwezig	1.045	38,1
	In ernstige mate aanwezig	136	5,0
	Onbekend (missend)	4	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	1.511	55,1
	Aanwezig	848	30,9
	In ernstige mate aanwezig	384	14,0
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.452	52,9
	Aanwezig	1.062	38,7
	In ernstige mate aanwezig	221	8,1
	Onbekend (missend)	8	0,3
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	1.481	54,0
	Aanwezig	643	23,4
	In ernstige mate aanwezig	304	11,1
	Onbekend (missend)	315	11,5
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.777	64,8
	Aanwezig	428	15,6
	In ernstige mate aanwezig	531	19,4
	Onbekend (missend)	7	0,3
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	2.005	73,1
	Aanwezig	415	15,1
	In ernstige mate aanwezig	321	11,7
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	542	19,8
	Aanwezig	1.871	68,2
	In ernstige mate aanwezig	324	11,8
	Onbekend (missend)	6	0,2
Schaal 12 Houding	Afwezig	1.485	54,1
	Aanwezig	937	34,2
	In ernstige mate aanwezig	309	11,3
	Onbekend (missend)	12	0,4

Tabel 12 Inschatting van het risico op recidive bij daders tot 35 jaar (N = 2.472)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	649	26,3
	Midden	1.307	52,9
	Hoog	488	19,7
	Onbekend (missend)	28	1,1

Tabel 13 Prevalentie van criminogene factoren bij daders van 35 jaar en ouder (N = 1.735)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.087	62,7
	Aanwezig	401	23,1
	In ernstige mate aanwezig	41	2,4
	Onbekend (missend)	206	11,9
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	889	51,2
	Aanwezig	241	13,9
	In ernstige mate aanwezig	93	5,4
	Onbekend (missend)	512	29,5
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	726	41,8
	Aanwezig	721	41,6
	In ernstige mate aanwezig	285	16,4
	Onbekend (missend)	3	0,2
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.049	60,5
	Aanwezig	600	34,6
	In ernstige mate aanwezig	85	4,9
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	852	49,1
	Aanwezig	620	35,7
	In ernstige mate aanwezig	261	15,0
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.183	68,2
	Aanwezig	435	25,1
	In ernstige mate aanwezig	106	6,1
	Onbekend (missend)	11	0,6
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	910	52,4
	Aanwezig	250	14,4
	In ernstige mate aanwezig	278	16,0
	Onbekend (missend)	297	17,1
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.002	57,8
	Aanwezig	288	16,6
	In ernstige mate aanwezig	442	25,5
	Onbekend (missend)	3	0,2
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.123	64,7
	Aanwezig	273	15,7
	In ernstige mate aanwezig	335	19,3
	Onbekend (missend)	4	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	387	22,3
	Aanwezig	1.082	62,4
	In ernstige mate aanwezig	261	15,0
	Onbekend (missend)	5	0,3
Schaal 12 Houding	Afwezig	947	54,6
	Aanwezig	545	31,4
	In ernstige mate aanwezig	237	13,7
	Onbekend (missend)	6	0,3

Tabel 14 Inschatting van het risico op recidive bij daders van 35 jaar en ouder (N = 1.545)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	517	33,5
	Midden	743	48,1
	Hoog	259	16,8
	Onbekend (missend)	26	1,7

Tabel 15 Prevalentie van criminogene factoren bij autochtonen (N = 2.682)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.654	61,7
	Aanwezig	711	26,5
	In ernstige mate aanwezig	106	4,0
	Onbekend (missend)	211	7,9
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	1.430	53,3
	Aanwezig	422	15,7
	In ernstige mate aanwezig	147	5,5
	Onbekend (missend)	683	25,5
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	1.119	41,7
	Aanwezig	1.111	41,4
	In ernstige mate aanwezig	449	16,7
	Onbekend (missend)	3	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.650	61,5
	Aanwezig	912	34,0
	In ernstige mate aanwezig	118	4,4
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	1.370	51,1
	Aanwezig	883	32,9
	In ernstige mate aanwezig	428	16,0
	Onbekend (missend)	1	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.624	60,6
	Aanwezig	856	31,9
	In ernstige mate aanwezig	192	7,2
	Onbekend (missend)	10	0,4
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	1.437	53,6
	Aanwezig	535	19,9
	In ernstige mate aanwezig	333	12,4
	Onbekend (missend)	377	14,1
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.521	56,7
	Aanwezig	463	17,3
	In ernstige mate aanwezig	692	25,8
	Onbekend (missend)	6	0,2
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.739	64,8
	Aanwezig	470	17,5
	In ernstige mate aanwezig	471	17,6
	Onbekend (missend)	2	0,1
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	551	20,5
	Aanwezig	1.784	66,5
	In ernstige mate aanwezig	341	12,7
	Onbekend (missend)	6	0,2
Schaal 12 Houding	Afwezig	1.542	57,5
	Aanwezig	856	31,9
	In ernstige mate aanwezig	278	10,4
	Onbekend (missend)	6	0,2

Tabel 16 Inschatting van het risico op recidive bij autochtonen (N = 2.486)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	791	31,8
	Midden	1.224	49,2
	Hoog	446	17,9
	Onbekend (missend)	25	1,0

Tabel 17 Prevalentie van criminogene factoren bij westerse allochtonen (N = 163)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	107	65,6
	Aanwezig	36	22,1
	In ernstige mate aanwezig	7	4,3
	Onbekend (missend)	13	8,0
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	84	51,5
	Aanwezig	25	15,3
	In ernstige mate aanwezig	6	3,7
	Onbekend (missend)	48	29,4
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	60	36,8
	Aanwezig	77	47,2
	In ernstige mate aanwezig	26	16,0
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	108	66,3
	Aanwezig	44	27,0
	In ernstige mate aanwezig	11	6,7
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	76	46,6
	Aanwezig	56	34,4
	In ernstige mate aanwezig	31	19,0
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	105	64,4
	Aanwezig	48	29,4
	In ernstige mate aanwezig	9	5,5
	Onbekend (missend)	1	0,6
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	97	59,5
	Aanwezig	25	15,3
	In ernstige mate aanwezig	21	12,9
	Onbekend (missend)	20	12,3
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	107	65,6
	Aanwezig	24	14,7
	In ernstige mate aanwezig	32	19,6
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	114	69,9
	Aanwezig	17	10,4
	In ernstige mate aanwezig	32	19,6
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	53	32,5
	Aanwezig	92	56,4
	In ernstige mate aanwezig	18	11,0
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 12 Houding	Afwezig	95	58,3
	Aanwezig	44	27,0
	In ernstige mate aanwezig	24	14,7
	Onbekend (missend)	0	0,0

Tabel 18 Inschatting van het risico op recidive bij westerse allochtonen (N = 152)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	52	34,2
	Midden	73	48,0
	Hoog	24	15,8
	Onbekend (missend)	3	2,0

Tabel 19 Prevalentie van criminogene factoren bij niet-westerse allochtonen (N = 1.629)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	858	52,7
	Aanwezig	428	26,3
	In ernstige mate aanwezig	73	4,5
	Onbekend (missend)	270	16,6
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	645	39,6
	Aanwezig	216	13,3
	In ernstige mate aanwezig	100	6,1
	Onbekend (missend)	668	41,0
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	483	29,7
	Aanwezig	822	50,5
	In ernstige mate aanwezig	323	19,8
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	846	51,9
	Aanwezig	688	42,2
	In ernstige mate aanwezig	92	5,6
	Onbekend (missend)	3	0,2
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	916	56,2
	Aanwezig	527	32,4
	In ernstige mate aanwezig	185	11,4
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	904	55,5
	Aanwezig	591	36,3
	In ernstige mate aanwezig	126	7,7
	Onbekend (missend)	8	0,5
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	855	52,5
	Aanwezig	332	20,4
	In ernstige mate aanwezig	228	14,0
	Onbekend (missend)	214	13,1
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.149	70,5
	Aanwezig	228	14,0
	In ernstige mate aanwezig	248	15,2
	Onbekend (missend)	4	0,2
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.272	78,1
	Aanwezig	200	12,3
	In ernstige mate aanwezig	153	9,4
	Onbekend (missend)	4	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	322	19,8
	Aanwezig	1.076	66,1
	In ernstige mate aanwezig	226	13,9
	Onbekend (missend)	5	0,3
Schaal 12 Houding	Afwezig	791	48,6
	Aanwezig	582	35,7
	In ernstige mate aanwezig	244	15,0
	Onbekend (missend)	12	0,7

Tabel 20 Inschatting van het risico op recidive bij niet-westerse allochtonen (N = 1.375)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	321	23,3
	Midden	751	54,6
	Hoog	277	20,1
	Onbekend (missend)	26	1,9

Tabel 21 Prevalentie van criminogene factoren bij plegers van geweldsdelicten (N = 2.545)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	1.533	60,2
	Aanwezig	619	24,3
	In ernstige mate aanwezig	86	3,4
	Onbekend (missend)	307	12,1
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	1.306	51,3
	Aanwezig	368	14,5
	In ernstige mate aanwezig	114	4,5
	Onbekend (missend)	757	29,7
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	1.043	41,0
	Aanwezig	1.109	43,6
	In ernstige mate aanwezig	392	15,4
	Onbekend (missend)	1	0,0
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	1.695	66,6
	Aanwezig	778	30,6
	In ernstige mate aanwezig	69	2,7
	Onbekend (missend)	3	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	1.220	47,9
	Aanwezig	913	35,9
	In ernstige mate aanwezig	411	16,1
	Onbekend (missend)	1	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	1.633	64,2
	Aanwezig	727	28,6
	In ernstige mate aanwezig	171	6,7
	Onbekend (missend)	14	0,6
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	1.405	55,2
	Aanwezig	471	18,5
	In ernstige mate aanwezig	249	9,8
	Onbekend (missend)	420	16,5
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	1.516	59,6
	Aanwezig	384	15,1
	In ernstige mate aanwezig	638	25,1
	Onbekend (missend)	7	0,3
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	1.772	69,6
	Aanwezig	399	15,7
	In ernstige mate aanwezig	370	14,5
	Onbekend (missend)	4	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	468	18,4
	Aanwezig	1.693	66,5
	In ernstige mate aanwezig	377	14,8
	Onbekend (missend)	7	0,3
Schaal 12 Houding	Afwezig	1.369	53,8
	Aanwezig	848	33,3
	In ernstige mate aanwezig	316	12,4
	Onbekend (missend)	12	0,5

Tabel 22 Inschatting van het risico op recidive bij plegers van geweldsdelicten (N = 2.262)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	692	30,6
	Midden	1.177	52,0
	Hoog	358	15,8
	Onbekend (missend)	35	1,5

Tabel 23 Prevalentie van criminogene factoren bij plegers van vermogensdelicten (N = 1.009)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	424	42,0
	Aanwezig	401	39,7
	In ernstige mate aanwezig	74	7,3
	Onbekend (missend)	110	10,9
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	360	35,7
	Aanwezig	187	18,5
	In ernstige mate aanwezig	106	10,5
	Onbekend (missend)	356	35,3
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	213	21,1
	Aanwezig	507	50,2
	In ernstige mate aanwezig	288	28,5
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	353	35,0
	Aanwezig	528	52,3
	In ernstige mate aanwezig	128	12,7
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	528	52,3
	Aanwezig	332	32,9
	In ernstige mate aanwezig	148	14,7
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	413	40,9
	Aanwezig	476	47,2
	In ernstige mate aanwezig	119	11,8
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	408	40,4
	Aanwezig	249	24,7
	In ernstige mate aanwezig	272	27,0
	Onbekend (missend)	80	7,9
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	668	66,2
	Aanwezig	168	16,7
	In ernstige mate aanwezig	171	16,9
	Onbekend (missend)	2	0,2
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	659	65,3
	Aanwezig	177	17,5
	In ernstige mate aanwezig	171	16,9
	Onbekend (missend)	2	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	173	17,1
	Aanwezig	690	68,4
	In ernstige mate aanwezig	142	14,1
	Onbekend (missend)	4	0,4
Schaal 12 Houding	Afwezig	484	48,0
	Aanwezig	371	36,8
	In ernstige mate aanwezig	150	14,9
	Onbekend (missend)	4	0,4

Tabel 24 Inschatting van het risico op recidive bij plegers van vermogensdelicten (N = 904)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	136	15,0
	Midden	448	49,6
	Hoog	308	34,1
	Onbekend (missend)	12	1,3

Tabel 25 Prevalentie van criminogene factoren bij plegers van overige delicten (N = 918)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal (%)	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	661	72,0
	Aanwezig	154	16,8
	In ernstige mate aanwezig	26	2,8
	Onbekend (missend)	77	8,4
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	490	53,4
	Aanwezig	108	11,8
	In ernstige mate aanwezig	34	3,7
	Onbekend (missend)	286	31,2
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	405	44,1
	Aanwezig	394	42,9
	In ernstige mate aanwezig	117	12,7
	Onbekend (missend)	2	0,2
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	554	60,3
	Aanwezig	338	36,8
	In ernstige mate aanwezig	24	2,6
	Onbekend (missend)	2	0,2
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	612	66,7
	Aanwezig	221	24,1
	In ernstige mate aanwezig	85	9,3
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	585	63,7
	Aanwezig	292	31,8
	In ernstige mate aanwezig	37	4,0
	Onbekend (missend)	4	0,4
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	573	62,4
	Aanwezig	173	18,8
	In ernstige mate aanwezig	61	6,6
	Onbekend (missend)	111	12,1
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	591	64,4
	Aanwezig	164	17,9
	In ernstige mate aanwezig	162	17,6
	Onbekend (missend)	1	0,1
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	694	75,6
	Aanwezig	110	12,0
	In ernstige mate aanwezig	114	12,4
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	284	30,9
	Aanwezig	569	62,0
	In ernstige mate aanwezig	65	7,1
	Onbekend (missend)	0	0,0
Schaal 12 Houding	Afwezig	574	62,5
	Aanwezig	262	28,5
	In ernstige mate aanwezig	80	8,7
	Onbekend (missend)	2	0,2

Tabel 26 Inschatting van het risico op recidive bij plegers van overige delicten (N = 845)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	333	39,4
	Midden	424	50,2
	Hoog	81	9,6
	Onbekend (missend)	7	0,8

Tabel 27 Prevalentie van criminogene factoren bij de vergelijkingsgroep voor plegers van huiselijk geweld (N = 5.334)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	2.951	55,3
	Aanwezig	1.182	22,2
	In ernstige mate aanwezig	185	3,5
	Onbekend (missend)	1.016	19,0
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	2.795	52,4
	Aanwezig	693	13,0
	In ernstige mate aanwezig	305	5,7
	Onbekend (missend)	1.541	28,9
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	2.216	41,5
	Aanwezig	2.203	41,3
	In ernstige mate aanwezig	909	17,0
	Onbekend (missend)	6	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	3.274	61,4
	Aanwezig	1.785	33,5
	In ernstige mate aanwezig	268	5,0
	Onbekend (missend)	7	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	3.343	62,7
	Aanwezig	1.418	26,6
	In ernstige mate aanwezig	564	10,6
	Onbekend (missend)	9	0,2
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	3.279	61,5
	Aanwezig	1.658	31,1
	In ernstige mate aanwezig	371	7,0
	Onbekend (missend)	26	0,5
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	2.959	55,5
	Aanwezig	988	18,5
	In ernstige mate aanwezig	633	11,9
	Onbekend (missend)	754	14,1
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	3.456	64,8
	Aanwezig	821	15,4
	In ernstige mate aanwezig	1.042	19,5
	Onbekend (missend)	15	0,3
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	3.845	72,1
	Aanwezig	734	13,8
	In ernstige mate aanwezig	746	14,0
	Onbekend (missend)	9	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	1.476	27,7
	Aanwezig	3.217	60,3
	In ernstige mate aanwezig	626	11,7
	Onbekend (missend)	15	0,3
Schaal 12 Houding	Afwezig	2.984	55,9
	Aanwezig	1.613	30,2
	In ernstige mate aanwezig	691	13,0
	Onbekend (missend)	46	0,9

Tabel 28 Inschatting van het risico op recidive bij de vergelijkingsgroep voor plegers van huiselijk geweld (N = 4.367)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	1.522	34,9
	Midden	2.005	45,9
	Hoog	766	17,5
	Onbekend (missend)	74	1,7

Tabel 29 Prevalentie van criminogene factoren bij de vergelijkingsgroep voor plegers van zedendelicten (N = 6.246)

Schaal	Aanwezigheid van een criminogeen probleem	Aantal	%
Schaal 1 & 2 Delictgegevens	Afwezig	3.738	59,8
	Aanwezig	1.373	22,0
	In ernstige mate aanwezig	212	3,4
	Onbekend (missend)	923	14,8
Schaal 3 Huisvesting en wonen	Afwezig	3.445	55,2
	Aanwezig	899	14,4
	In ernstige mate aanwezig	344	5,5
	Onbekend (missend)	1.558	24,9
Schaal 4 Opleiding, werk en leren	Afwezig	2.663	42,6
	Aanwezig	2.552	40,9
	In ernstige mate aanwezig	1.025	16,4
	Onbekend (missend)	6	0,1
Schaal 5 Inkomen en omgaan met geld	Afwezig	3.936	63,0
	Aanwezig	2.025	32,4
	In ernstige mate aanwezig	276	4,4
	Onbekend (missend)	9	0,1
Schaal 6 Relaties met partner, gezins- en familieleden	Afwezig	3.374	54,0
	Aanwezig	2.030	32,5
	In ernstige mate aanwezig	833	13,3
	Onbekend (missend)	9	0,1
Schaal 7 Relaties met vrienden en kennissen	Afwezig	4.049	64,8
	Aanwezig	1.782	28,5
	In ernstige mate aanwezig	383	6,1
	Onbekend (missend)	32	0,5
Schaal 8 Druggebruik	Afwezig	3.477	55,7
	Aanwezig	1.131	18,1
	In ernstige mate aanwezig	691	11,1
	Onbekend (missend)	947	15,2
Schaal 9 Alcoholgebruik	Afwezig	3.927	62,9
	Aanwezig	966	15,5
	In ernstige mate aanwezig	1.336	21,4
	Onbekend (missend)	17	0,3
Schaal 10 Emotioneel welzijn	Afwezig	4.455	71,3
	Aanwezig	873	14,0
	In ernstige mate aanwezig	908	14,5
	Onbekend (missend)	10	0,2
Schaal 11 Denkpatronen, gedrag en vaardigheden	Afwezig	1.630	26,1
	Aanwezig	3.839	61,5
	In ernstige mate aanwezig	760	12,2
	Onbekend (missend)	17	0,3
Schaal 12 Houding	Afwezig	3.504	56,1
	Aanwezig	1.912	30,6
	In ernstige mate aanwezig	786	12,6
	Onbekend (missend)	44	0,7

Tabel 30 Inschatting van het risico op recidive bij de vergelijkingsgroep voor plegers van zedendelicten (N = 5.376)

	Risico op recidive	Aantal	%
RISc-totaalscore	Laag	1.894	35,2
	Midden	2.524	46,9
	Hoog	873	16,2
	Onbekend (missend)	85	1,6

